

Naročnina mesečno
23 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljske izdaje ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEĆ

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Bene deliberent senatores

Narodna skupščina v Belgradu je 12. t. m. po daljši debati sprejela paragraf k uradniškemu zakonu, kojega točno besedilo še ni znano, pač pa se sme po poročilu listov sklepati, da bi se s to določbo, ako bi postala zakon, nestalni položaj našega uradništva tako zelo poudaril, da bi se smel uradnik odpustiti iz službe, ne da bi se bilo treba prejšnjim potom prepričati, da li v resnici obstojajo za prenehanje službe kakršni razlogi (na tem stališču namreč stoji Državni svet) — ampak zadostuje za odpust soglasje centralne vlade z uradnim predstojnikom, ako le-ta meni, da njemu podrejeni uradnik ni sposoben ali pa da se ne obnaša tako, kakor se za državnega funkcionarja spodobi. Da je smisel od Narodne skupščine sprejetega zakonskega predloga vlade v resnici tak, potrjujejo govori poslancev kakor tudi nikakega dvoma ne dopuščajóča izjava ministra samega.

Ker je kraljevska vlada opetovano izjavila, da objektivne kritike svojih načrtov in predlogov ne samo dopušta, ampak si je celo želi, predvsem ako je kritika narekovana od skrbi za blagor države, in ker mora od narodne skupščine sprejeto določilo dobiti še pred senat, preden postane zakon, zato si dovoljujemo o tej stvari povedati svoje od nobe-nega strankarskega gledanja neupliveno mnenje v upanju, da bi si višja zbornica, ki obstoja iz mož, manj dostopnih vplivom dnevne politike in bolj odprtilih splošnejšim interesom, to stališče osvojila — tem bolj, ker je proti zadavnemu zakonskemu predlogu v poslanski zbornici celotno glasovala skupina Jugoslovanskega narodnega kluba, ki je z večino popolnoma identičen glede osnove in glavnih smernic sedanje vladavine.

Če bi presojali od narodne skupščine odobrili zakonski načrt, ki bi stalnost uradništva reducirali popolnoma na ničlo, s tistega stališča, s katerega ga je sprejela večina zbornice, potem bi mogli biti z njim le zadovoljni. Brezizjemjen zakon narave in z matematično točnostjo nastopajoči pojav političnega dogajanja je, da se režimi menjajo in smernice vladanja več ali manj izpreminjajo. Če se je to uveljavljalo v absolutistični državi prejšnjih vekov, se tem bolj v dobi demokracije moderne pravne države. Vsak novi režim pa bo staremu samo hvaležen, če mu zapušta med svojo dedščino nadvse prijetno možnost, da brez ovire izmenja, če bi se zdelo potrebno, ves uradniški aparat z novim, ki po svoji politični mentaliteti odgovarja smernicam novega vodstva državnih poslov. Toda mi tega vprašanja absolutno ne gledamo s tega vidika, ki je strankarski, in smo vedno dosledno presojali ta problem s stališča, ki je etično edino utemeljeno in tudi politično edino odgovarja duhu in ustroju demokracije pravne države in obsemu interesa. Da je to stališče tudi stališče našega ustavodajalca, dokazujejo vsi ustavni akti, kar jih je bilo emaniranih v naši državi, ker je vsak tak akt kot končni cilj označeval stalnost uradništva, ki bi pa po sedanjem načrtu postalo po svojem bistvu enkrat za vselej provizorično, kakor je drastično ponazoril poslanec večine, Milutinović, ki je uradnika postavil v eno vrsto s hlapcem na kmetški domačiji.

Prav so naglašali govorniki Jugoslovanskega narodnega kluba, da bi načelna začasnost državnega uradnika izpremenila v manjvrednega služabnika, kateremu bi ne bilo vrhovno vodilo opravljanja državnih poslov neizprosni in nepodkupljivi objektivni zakon, ampak izključno le volja in nastroje-nje obstoječega kurza ter politična smer strank ali skupin ali oseb, ki po sili slučajnih političnih razmer tvorijo vsakokratno vlado. Mi si upamo trditi še več: tako uradništvo, ki mora biti vedno pripravljeno na skok iz enega tabora v drugi, bi tudi slučajno vladajoči skupini in struji ne koristilo, kaj še, da bi jo utrjevalo, ampak bi jo s svojo dvomnostjo in taktiziranjem med onim, ki je, in onim, ki pride, le izpodkopavalo. Ako bi Napoleon ne imel za svojega glavnega pomagača Talleyranda, bi bila njegova vladavina prestala tudi udarec pri Waterloo... Isti zgodovinski zgled nam pa tudi dokazuje, da je nestalni uradniški aparat, ki mora vsak hip računati, da se izmenja brez upravnega postopanja, ki ima objektivno dognati krivdo ali nekrivdo na podlagi faktov, ne pa domnev ali pa tajnih obdolžitev, kojih utemeljenost se ne da kontrolirati, izpostavljen nevarnosti korupcije, ker se le na ta način more zavarovati pred materijelnimi posledicami odpustitve. Nihče ne more tako kompromitirati zakona, nihče ne more tako temeljito rušiti pravnega reda in nihče ne more tako radikalno škodovati interesom državne obštosti kakor nestalno, po vsakokratnem vetru zgolj po kompasu slučajne oportunitate jadrajoče in opasnosti moralne ter materijalne korupcije izpostavljeno uradništvo. To dobro ve tudi preprosti človek, naj bo delavec ali kmet, ki nikakor ne deli mnenja gospoda Milutinovića, zakaj naš kmet, ki daje svoje otroke šolati za uradniški poklic, si pač ne želi, da bi bil uradnik vsak čas brez prave garancije, ki izključuje vsako samovoljno tolnačenje, kdo je vreden in kdaj je vreden ali nevreden državne službe, odstavljivi in prepuščen nemili usodi ali pa da bi eventualno celó postal števile kakega nevoščljivega denuncijanta. Naj bi si država v tem oziru vzela za zgled najbolj dovršeno pravo, kanonično, ki stalnost cerkvenih služiteljev inko zelo jamči, da, kakor je obče znano, nihče na hierarhični lestvi ni tako siguren svoje funkcije kakor je na primer župnik. To pač iz spoznanja, da je stalnost uradnika najtrdnjša garancija za stalnost vsake vladavine in za neporušljivost zakonitega reda in nedotakljivost občin, nadstrankarskih interesov celote.

Načelo vsakega režima, ki mu ni mar samo današnjega dneva, ampak tudi bodočnosti, mora biti, da se to, kar je dobro brez ozira na čas in okoliščine, ohrani. Med te vrednote spada tudi stalnost in neodstavljivost uradnika v načelu, ki more poznati

Konflikt med Evropo in Ameriko radi dolgov

Evropa bo plačala - pogojno

Sporazum o reparacijah v nevarnosti

Francoski odgovor

Pariz, 13. dec. Havas poroča: Besedilo francoske note Zedinjenim državam, ki ga bo francoska vlada ob 15. predložila zbornici, je v kratkem to-le:

1. Vlada jemlje na znanje ameriški odgovor z dne 8. decembra, v katerem ameriška vlada dopušta možnost »proučitev vseh elementov, ki zadevajo francosko prošnjo po reviziji in njeno upoštevanje po kongresu ameriškega naroda.«

2. Zato prosi, da se brez odloga začne pogajanja v svrhu revizije, poslej s pravnim in dejanskim stanjem, ustvarjenim s Hooverovim moratorijem in pa s pakti, ki so bili posledica tega in je bilo zato ukinjeno plačevanje reparacij, nezdružljivega režima.

3. Francoska vlada bo plačala 15. dec. 1932 19.261.482 dolarjev. Zahtevala bo, da se to plačilo prenese na račun nove ureditve dolgovnega vprašanja.

4. Vlada obvešča ameriško vlado, da dotlej, dokler bo ostal položaj, povzročen z moratorijem, če se ne izvrši nova splošna ureditev mednarodnih dolgov, Francija ne bo ne dejansko ne pravno v položaju nositi odsele bremen, ki so kot taka nastala s črtanjem reparacij.

Angleška nota

London, 13. dec. Angleška vlada je davi poslala Zedinjenim državam novo noto te-le vsebine:

Na noto ameriške vlade z dne 11. decembra odgovarja vlada Nj. Vel., da je hotela s svojo noto od istega dne podčrtati in pojasniti svoje stališče napram plačilu dne 15. dec. Hkratu je vlada hotela navesti okoliščine, v katerih se je odločila izvršiti to. plačilo.

Namen njene note gotovo ni bil, dotikati se katerekoli vprašanja, ki bi moglo prizadeti stališče ameriške vlade nasproti ameriški ustavi. Zato je tudi treba to noto štati kot »ekspozice stališča«, ki ga je britanska vlada sama zavzela po zrelem preudarku: vlada je pripravljena izvršiti plačilo dne 15. dec. pod vidikom, ki ga je orisala v svoji noti z dne 11. dec. in bo zato od zlate rezerve angleške narodne banke oddvojila protivrednost 93.500.000 dolarjev v zlatu. Toda tega plačila ne smatra kot rednega polletnega plačila, kakor je bilo svojčas dogovorjeno, temveč le kot plačilo na račun, ki ga je treba upoštevati pri končni likvidaciji dolgovnega vprašanja. Angleška vlada pa si mora pridržati pravico, da se povrne na ta svoj vidik o priliki razprave o celotnem dolgovnem vprašanju, glede česar je ameriška vlada že dala svoj pristanek. Britanska vlada mora vnovič vztrajati na tem, naj bi se ta proučitev vprašanja brez odloga začela.

Češka bo brez vseh težkoč plačala

Praga, 13. dec. tg. Češkoslovaška vlada je dobila odgovor iz Washingtona na svojo zadnjo noto o plačilu dolgov. Amerika odklanja odgovoditi plačila, kakor pri drugih državah, vendar je Amerika obljubila ugodnosti pri načinu plačanja. Kakor druge države bo morala torej tudi Češkoslovaška plačati decembrski obrok. Stvarno nima Češkoslovaška pri tem nobenih težkoč, ker so s tem plačilom pri državnem proračunu računali. Vlada bo jutri sklepala o svoji končni odločitvi. Kakor se zatrjuje, se Češkoslovaška ne bo poslužila prisilne ugodnosti, da bi plačala decembrski obrok pri kaki praški banki ali da bi se obrok vpisal v dobro pri mednarodni reparacijski banki v Baslu, ker bi s tem nastali samo nepotrebni stroški. Češkoslovaška bo poravnala svoj decembrski obrok v znesku 1.500.000 dolarjev iz dolarskega dobroimetja Narodne banke v Ameriki.

Tudi Poljska bo plačala

Varšava, 13. dec. tg. Washingtonska vlada je odklonila poljski predlog, da bi se odgovodilo plačilo ameriškega dolga v obroku, ki zapade 15. decembra. Poljska vlada navaja kot razlog, da bi plačilo v zlati valuti ogrožalo proračunsko ravnotežje. V tukajšnjih krogih se smatra sedaj, da bo neobhodno potrebno plačati ameriški obrok.

izjemo le tedaj, če so dani tehtni objektivni razlogi, ki se pa morajo brezdvomno po vseh instancah rednim disciplinarnim potom ugotoviti, tako da je izključena vsaka samovoljnost in vsak subjektivni vidik ali gola oportuniteta. Ta garancija mora biti najtrdnjša baš tam, kjer se po zakoniti dolžnosti izpolnjujejo višji ukazi, tako da uradnik, ki je pod režimom B prav tako vestno izpolnil višje navodilo, kakor ga je pod režimom A in kakor ga bo predvidoma tudi pod režimom C, ne pride v položaj, da bi bil zato kaznovan, če le ni prekršil navodila oziroma svoje oblasti ali pa izvršil nekaj, kar je kljub višjemu povelju absolutno proti zakonu. Manjša je po vseh državah in v vseh časih garancija za višje uradnike, ki imajo funkcijo iniciativnih načelnikov resora ali banovine, ki jih režimi po navadi menjajo, čeprav v omejenem obsegu (omne nimium nocet!), ako se ne strinjajo s smernicami režima — vendar pa se taki šefi menjajo, ne da bi

Načelno stališče Evrope

London, 13. dec. tg. Angleški zakladni minister Neville Chamberlain je v svojem govoru v angleški zbornici tako-le označil vsebino vsega spora radi vojnih dolgov:

V dolgovnem vprašanju pa gre končno še za

Francoski parlament grozi

Herriot bo padel?

Pariz, 13. dec. Ž. Danes popoldne ob 3 se prične v zbornici velika debata v zadevi vojnih dolgov. Že včeraj, ko je bila seja zbornice odgojena, da preprečijo event. padec ministrskega predsednika Herriota, se je govorilo po hodnikih, da v slučaju svojega padca Herriot ne bo vstopil v nobeno vlado, ki bi ne sprejela njegovih političnih smernic, ki jih je podal včeraj popoldne. Sam Herriot je tudi predlagal odgoditev debate v zbornici, da bi se med tem moglo zvesti natečajneše za novo stališče britanske vlade. Stališče in sklep Herriotove vlade ostane prej ko alej nespremenjen. Vlada bo od zbornice zahtevala votiranje potrebnega zneska 480 milj. frankov za izplačilo obresti in amortizacijski obrok za vojni dolg s sledečo pripombo: »Francoska vlada je pripravljena izpolniti svoje obveznosti in plačati zapadli obrok vojnega dolga, toda že sedaj sporoča ameriški vladi, če pri bodočem izplačilu, to je 15. julija, ne bo na novo urejeno vprašanje vojnih dolgov, Francija tedaj ne bo mogla plačati zapadlega obroka.« Herriotu so izjavili, da bodo glasovali proti njemu, toda obenem pa bodo z veseljem pozdravili njegov povratek na čelo vlade. V razgovoru s časniki je Herriot izjavil, da v slučaju padca kabineta na današnji soji absolutno ne namerava sestaviti nove vlade niti prevzeti v njej mesto zunanjega ministra, ker se ne more odpovedati politiki, ki jo je začrtal v včerajšnji izjavi v zbornici.

Ali bo sploh še prišlo do odpošiljatve note, je že dvomljivo. Položaj za Herriotov kabinet se je tokom današnjega dne poslabšal še bolj. Socialisti so ob tej uri še trdno odločeni, glasovati proti vladi, če bi šlo za vprašanje zaupnice. Herriot se temu vprašanju zaupnice noče izogniti. Tudi v vrstah sredine se zopet množijo nasprotniki plačila na ta način. Inkor ga predlaga vlada, tako da bi bila ob tem trenutku znatna večina proti Herriotu. Seveda pa se radi splošne razburjenosti

točko, ki je angleške in ameriške note ne omejuje. Namreč za razmerje med nami in našimi dolžniki. V Lausanni smo namreč sklenili, da si črtamo vse medsebojne dolgeve pod pogojem, da se te pogodbe ratificirajo po zadovoljivem sporazumu z Zedinjenimi državami. V nasprotnem slučaju pa se ratifikacija lausanskih pogodb odbije.

izpremeni razpoloženje v vsakem trenutku. Bodi kakorkoli, finančna komisija poslanske zbornice je že gladko odklonila načrt nove francoske note z 22 glasovi proti 9 glasovom. Kmalu nato se je tudi zunanji odbor s 24 proti 9 glasovom izrekel proti načinu plačila, kakor ga predlaga Herriot. Sedaj govore ravno v plenumu poslanske zbornice zastopniki malih srodnih skupin, dočim je poprej imel poslanec Marin opozicijski govor.

Smatra se, da se bo debata zavlekla do pozne noči, da pa bo vendar še nocoj prišlo do odločitve.

Pariz demonstira!

Pariz, 13. dec. Ž. Pristaši »Action française« so skušali včeraj prirediti demonstracije pred zbornico. Skupina rojalistov je hotela prodrati pred Palais Royal, vendar jih je policija pravočasno ustavila. Aretiranih je bilo 500 oseb. Neka skupina bivših bojnikov je demonstrirala pred spomenikom Washingtona. Bojevniki so položili na spomenik venec cvetja z napisom: »Goreči križ svojemu tovarišu. Tega sigurno nisi hotel!« Neki polkovnik je imel govor, nakar je skupina odšla pred ameriško poslaništvo, kjer je izročila protestno pismo bojnikov. Demonstracije pristašev »Action française« so trajale vse do davi.

Padec je gotov

Pariz, 13. dec. tg. Debata o mednarodnih dolgovih se bliža koncu. Kmalu po 6. uri zvečer so predlagali konec debate in je bil predlog sprejet, dasi je bila še cela vrsta odličnih poslancev na vrsti. Ob 9 zvečer se bo debata nadaljevala. Skoro ni več dvoma o končnem rezultatu, ker vlada po glasovanjih v finančni komisiji in v zunanjem odboru splošno mnenje, da bo Herriotov kabinet padel.

Vojaška zveza med Italijo, Madjarsko, Bolgarijo in Albanijo

Krakov, 13. dec. I. Čeprav so nekateri madjarski listi v Budimpešti demantirali vesti, ki jih je prinesel tudi Vaš list, o nameravanem sestanku vojaških strokovnjakov italijanskega, bolgarskega, albanskega in madjarskega generalnega štaba, je sedaj o tej konferenci objavljen zelo zanimive podatke tukajšnji glavni list »Ilustrowani Kurjer Soczienni« v svoji številki od 11. decembra, ki jih je dobil od svojega carigradskega dopisnika. O tajnem sestanku predstavnikov gori navedenih štabov, ki se v resnici ni vršil v Budimpešti, ampak v Sofiji v palači tamkajšnjega italijanskega poslaništva, poroča ugledni krakovski list sledeče: Konferenca delegatov italijanskega, bolgarskega, albanskega in madjarskega generalnega štaba, o kateri je naš list poročal med prvimi, in ki je razumljivo izzvala veliko senzacijo v svetovnem

tisku, je bila dne 30. novembra letos v prostorih tamkajšnjega italijanskega poslaništva. Konferenci so prisostvovali sledeči delegati: italijanski generalni štab eta zastopala generalštabna podpolkovnika Bonetti in Coconi, madjarski generalštab generalštabni polkovnik Zoltan in generalštabni podpolkovnik Papa, bolgarski generalni štab vojni minister general Kisov, šef generalnega štaba Bakirdjev in generala Solaro ter Zlatorov, albanski generalni štab pa major albanske vojske Balu. Po dobljenih informacijah je bil na tej tajni konferenci izdelan podroben načrt za vojaško sodelovanje med italijanskim, albanskim, bolgarskim in madjarsko vojsko. Tako je bil položen temelj za vojaško zvezo med gornjimi državami za slučaj vojne z Jugoslavijo in Romunijo.

Petrolejski spor med Anglijo in Perzijo

Angleški ultimatum odbit

London, 13. dec. tg. Angleška vlada je dostavila perzijski vladi v Teheran ultimatum, da do 15. decembra prekliče odpoved petrolejske koncesije, ki jo je do sedaj zivila »Anglo Persian Oil Co.« V dobro informiranih političnih krogih se že par dni čisto resno govori o vojni nevarnosti med Anglijo in Perzijo, ker je od petrolejskih vrelcev v Perziji odvisno angleško vojaštvo, ki

z drugimi zalogami ne razpolaga in tudi ne more biti odvisno od tujih držav za pogon svoje vojne mornarice. Velika nervoznost vlada tudi v gospodarskih krogih, kjer je katastrofalni padec cene, ki so v zvezi s petrolejskim podjetjem, povzročil že mnogo senzacionalnih bankrotov.

London, 13. dec. tg. Iz Teherana prihajajo nekontrolirane vesti, da se je perzijska vlada na kronskem svetu, ki mu je predsedoval šah Pehlevi odločila, da ultimatum britanske vlade odkloni. Istočasno so bili pozvani v perzijsko prestolico vsi šahovi namestniki vseh perzijskih provinc in vplivnejši šejki, da se bodo posvetovanja nadaljevala o ukrepih, ki bodo postali potrebni, če pride do odprtega konflikta z Anglijo. Za enkrat so izdani najstrožji predpisi za vzdrževanje varnosti in vsaka najmanjša demonstracija proti tujcem je najstrožje prepovedana.

Atentator na Viljema

Berlin, 13. dec. tg. Kakor je ugotovila holandska policija, je mož, ki je snoči vdrl v grad bivšega nemškega cesarja, 33-letni Henrik Fuecker iz Neussa ob Reni. Holandske oblasti so mnenja, da gre za duševno bolnega človeka, in so ga že spravile čez nemško mejo. Najbrže je to brezposelni Fuecker, ki je dolga leta živel v Neussu in je bil prej samostojen trgovec. Zaenkrat še ni ugotovljeno, ali je bil mož že prei kedai kaznovan.

Nova pošta užaljenega Hitlerja

Nazaj v radikalizem!

Berlin, 13. dec. (d) Vprašanje razklopa v stranki narodnih socialistov je še vedno v ospredju političnih razprav. Hitler je v poročilu, ki ga je objavil v nedeljski tiskovni urad njegove stranke, napovedal, da bo jutrišnji dan objavil nekako poslanico na svojo stranko, ki bo vsebovala nove smerice za podrobno delo, da se udarna sila stranke poveča. S to kratko napovedjo je bila že dovolj jasno označena vsebina nove poslanice in tudi določena smer narodno-socialistične stranke. V ostalem je incident z Gregorjem Strasserjem jasno označil pot, po kateri namerava odsej hoditi Hitler.

Gregor Strasser je pripadatelj zmerni struji narodne socialistične stranke in je v svojem znamenitem pismu na Hitlerja jasno povedal, da je odločil vodstvo politične organizacije v stranki, ker se ne strinja z radikalnimi smernicami njenega vodstva, v kolikor to zanika tvorno moč vseh ostalih strank in odklanja pametno sodelovanje z njimi. Strasser je v svojem pismu izrečen napadel Goebbelsa, glavnega predstavnika radikalne struje v Hitlerjevi stranki. Gregor Strasser si je zaradi svojih političnih sposobnosti in zaradi svoje umerjenosti pridobil glas množice, ki bi bil prišel v poštev za kancersko mesto v primeru, da bi bilo prišlo do koalicijske vlade centurama in narodnih socialistov; še te dni je bil prvi kandidat za mesto ministrskega predsednika pruske vlade, ki naj bi jo sestavili narodni socialisti in centurama.

Adolf Hitler je v svojem ukazu imenoval za načelnika vodstva politične organizacije samega sebe in je s tem torej sam prevzel Strasserjevo mesto, za načelnika štaba politične organizacije pa je imenoval dr. Leya, ki je znan kot največji nasilneš v vodstvu narodne socialistične stranke in je bil n. pr. obsojen na tri mesece ječe zaradi napada na socialističnega poslanca Otona Welsa v Kölnu. Dr. Ley je tudi velik nasprotnik katoličanstva, ki jih stalno napada v svojem listu »Westdeutscher Beobachter«; prav tako žene odločno gonjo proti židom. Prav z imenovanjem dr. Leya je Hitler odkril vse svoje karte in pokazal pot, po kateri hoče hoditi, t. j. pot skrajnega radikalizma in skrajne opozicije proti sedanjemu državnemu redu, to je pot politične brutalnosti.

Z državnega vidika je nova Hitlerjeva taktika brezdvomno obsojana vredna. Ni pa lahko izreči končnega mnenja o Hitlerjevi taktiki, ako gledamo nanjo samo s strankarskega stališča. Danes še ni mogoče reči, ali se bo Hitlerju s pomočjo nove taktike posrečilo vsaj obdržati stranko pri sedanjih močih, ker je že ni mogoče še povečati, ali pa je to pot, ki pelje stranko odločno navzdol. Gotovo je le, da skuša Hitler rešiti to, kar se še rešiti da. Danes ni nikakega dvoma več, da gre njegova stranka od prvih volitev, ko je zbrala 13 milijonov glasov, neprestano navzdol in da doživlja Hitler po sebi poraz za porazom. Ko je avgusta Hitler zahteval vso oblast zase, je Hindenburg odločno odklonil to zahtevo, prav tako je Hindenburg odbil podobno

zahtevo za časa zadnje vladne krize in končno najnovejši predlog, naj bi mesto Strasserja postal ministrski predsednik Prusije predsednik državnega zbora Göring. To so bili silni udarci za stranko, ki jo Hitler ni gradil na podlagi določeno izdelanega in jasnega političnega in socialnega programa, temveč ji je postavil za središče samega sebe, politično nezmisljivosti svoje osebe. Prav zadnji udarci, ki sta jih Hindenburg in gotovo tudi Schleicher zadala Hitlerju, so masam, ki so drle za njim, odprli oči. Saj se je pokazalo, da ni Hitler v svojih računih nezmojljiv in da so tudi njegovemu gibanju postavljene meje, ki jih ne more prekorati. Hitlerjeva stranka ima gotovo ogrado, ki se več ali manj trdno drži skupaj, toda poleg tega stalnega štaba Hitlerjevih pristašev se je priteplo v njo gotovo več milijonov ljudi iz golega oportunizma upajoč, da je blizu dan, ko pridejo na vlado in bodo lahko rezali kruh drugim. Mesto Hitlerja pa sedi danes v kancelerji palači general Schleicher tako trdno, da ne potrebuje Hitlerjevega sodelovanja in njegove opore. Kaj čuda, če so politični oportunisti pričeli zapuščati Hitlerja, ki je še vedno samo »Führer«, ki zahteva denar za volivne fonde, pobira članarino za stranko ter odhaja od Hindenburga s praznimi rokami.

Odkod naj Hitler zajame novih sil, da okrepi svojo stranko? Po poskusih, da bi se s tako zvanimi zakonitimi sredstvi priboril do kancelerstva, računa Hitler, da je v poudarjeni radikalizaciji rešitev iz sedanje krize. Gospodarske krize se zlepa ne bo konec, prav tako ne brezposelnosti in nezadovoljevalcev s sedanjim stanjem bo vedno dovolj. Še zadnje volitve so pokazale, da so se meščanske stranke, ki imajo svoje pristaše povečini med uradnikom, zopet okrepile. Verjetno je, da bo ta proces šel v tej smeri naprej, posebno pod vplivom, ki ni pač v Hitlerjevih rokah. Zato namerava Hitler svojo stranko trdnjeje nasloniti na širše mase lačnih in brezposelnih in z brutalno politiko ter izrabljajoč gospodarsko krizo pritegniti mase zopet nase. Hitler hoče očitno konkurirati komunizmu in uporabljati v politični borbi ista sredstva kakor komunisti.

Hitlerjeva stranka je danes še tako močna, da bo moral še dolgo z njo računati vsak nemški politik. Vprašanje je samo, kam bo Hitler pripeljal svojo stranko z novo taktiko, ki je bržčas prej plod nervoznosti in užaljenosti kakor hladne kalkulacije, ni mogoče reči. Gotovo je le, da je Hitler našel v Schleicherju morda najbolj nevarnega nasprotnika, ki ga je kdaj imel. Če ne nastopi kako nepričakovana poslabšanje gospodarskih razmer, je zelo verjetno, da se bo Schleicherju z njegovim taktikom napram državnemu zboru posrečilo spraviti državo v normalne gospodarske in politične razmere in še bolj izolirati Hitlerja, v katerem veleindustrija in velebanka ne vidita več svojega rešitelja kakor ne državno uradništvo svojega bodočega šefa, in ki se trudi, da bi z novimi bojnimi gesli zakril razkol v vodstvu stranke.

Kraljev dan

Belgrad, 13. dec. AA. Danes je Nj. Vel. kralj v krogu kraljevske rodbine proslavil svoje krstno ime sv. Andreja Prvozvanega. Ob 11 dopoldne se je izvršil obred rezanja slavenske kolača v prisotnosti Nj. Vel. kralja in kraljice, Nj. kr. vis. prestolonaslednika Petra, kraljevičev Tomislava in Andreja, kneza Pavla in knezinja Olge, kneza Aleksandra in kneza Nikole (otrok kneza Pavla), princede Elizabete grške in dvornih odličnikov. Cerkevne obrede je opravil dvorni protokoler Mihajlo Popović ob asistenci dijakona Ljodina. Lomljenje kolača so izvršili Nj. Vel. kralj, Nj. kr. vis. prestolonaslednik Peter, dvorni prota in redov kraljeve garde Obram Pantelić.

Škof Akšamović o Belgradu

Belgrad, 13. dec. 1. V cerkvenih zadevah se muči v Belgradu dijakovski škof dr. Ante Akšamović. Danes je obiskal ministra za gozdove in rudnike Pavla Matice, ob 5 popoldne pa je bil sprejet pri predsedniku vlade dr. Sršiću.

Iz učiteljske službe

Belgrad, 13. dec. 1. Iz 9. v 8. polož. skupino so napredovali sledeči učitelji: Bertonec Vladimir, Sv. Peter, Ana Zupce, Leskovec, Srečko Gostinčar, Dvorska vas, Viljem Kunst, Ormož, Ema Kosi, otroški vrtec, Maribor, Franjo Lozar, Nako, Viljald Blagovec, Gerdica, Marija Kovač, Moravče, Janjo Kukulj, Sevnica ob Dravi, Lucijan Janež, Sv. Lenart, Marija Dovljak, Prečna, Terezija Klinar, Rakec, Josip Jerala, Iga vas pri Logatcu, Franca Kenda, kontraktualna učiteljica v Črmošnjicah, Marija Preskar, učiteljica ženskih ročnih del, doseadanja pripravnica 10. polož. skupine, je napredovala za uradnico 10. polož. skupine. Dosedanja kontraktualna učiteljica Olga Skorbocki je napredovala v 8. polož. skupino. Bogomila Mavrič, učiteljica pri Sv. Marku, je premeščena v Koprivnico. Bogdana Kotnik, učiteljica v Gorici, je premeščena v Kottje. Ostavko na državno službo je podal Maks Ortin, učitelj v Dobrni.

Iz prometnega resora

Belgrad, 13. dec. 1. Z rešitvijo prometnega ministra je postavljen za računovodjo v mestni kontroli ljubljanskega železniškega ravnanstva Toma Kraljič. Na poštini urad v Novem mestu je prestavljen Franjo Ivanuš, poštini uradnik 9. skupine na poštini uradu v Dolnji Lendavi. V 7. telefonsko-telegrafsko sekcijo v Splitu je prestavljen ing. Lovrenčič Pavle, pristav 8. skupine mestne telegrafsko-telefonske sekcije v Ljubljani.

Belgrad, 13. dec. 1. Za pomočnika poveljnika orožniškega polka je imenovan orožniški podpolkovnik Jovan Jovanović.

Belgrad, 13. dec. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za trgovino in industrijo sta povišana na drž. srednji tehniški šoli v Ljubljani profesorja v 4. skupini 2. stopnje ing. Rudolf Škof in Anton Sever, dozdaj v 5. skup. na isti šoli.

Zaščita kmeta

Belgrad, 13. dec. 1. Danes dopoldne je izročil skupščini svoje poročilo odbor, ki je proučeval zakonski predlog poslance Vidovića o podajšanju veljavnosti starega zakona o zaščiti kmeta. Bistvenih sprememb ni. Ločeno mnenje so podali sledeči poslanci: Branko Avramović, Ilija Mihajlović, Kosta Aleksić, dr. Nikola Nikić, dr. Lončarević in dr. Franjo Gruber.

Dunajska vremenska napoved: Sedanje mrzlo vreme bo prenehalo, v nižinah topli južni vetrovi, temperatura se bo vlnila. V severnih Alpah toplo vreme, v južnih Alpah pa večinoma oblačno.

Za fizično vzgojo naroda

Belgrad, 13. dec. 1. V predlogu proračuna ministra za fizično vzgojo naroda, ki je proračunan na 14.970.000 Din, so med drugim sledeče postavke: Posebne nagrade in štipendije: 1. nagrade za viteške tekme 120.000 Din, 2. štipendije za izsolanje učiteljskega kadra za telesno vzgojo v državi in inozemstvu 180.000 Din. Pod postavko: Materialni izdatki za fizično vzgojo: Odkup strokovnih knjig, rokopisov in časopisov za propagandne cilje, za kar je določen znesek 12.000 Din. Za inspeksijske in organizacijske stroške uredništva ministrstva kakor tudi predstavnikov za fizično vzgojo, če jih delegira minister, je določeno 100.000 Din. Stroški za ustanavljanje strokovnih šol, strokovnih tečajev, tečajev za prvo pomoč stroški, ki so zvezani z ustanovitvijo in z vzdrževanjem šol za strokovno izobrazbo učiteljev za telesno vzgojo v Belgradu, stroški za vzdrževanje strokovnih tečajev za telesno vzgojo v državi kakor tudi podpore za slušatelje znašajo 800.000 Din. Za organizacijo gasilske službe 850.000 Din. Za zgraditev stadiona Nj. Vel. kralja Aleksandra I. v Belgradu (drugi obrok) 500.000 Din. Pod postavko: Izredni izdatki je predvidena podpora 1.750.000 Din za zgraditev domov in drugih objektov društev in ustanov, in to za Sokola, gasilce itd., ki spadajo pod ministrstvo za fizično vzgojo naroda. Od te vsote se bodo delile tudi nagrade za izdelavo idejnih skic za sokolske domove. Pod postavko: razne podpore so predvidene sledeče podpore: 1. Sokolu kraljevine Jugoslavije 8 milijonov Din, 2. Jugoslovanski veslaški zvezi za dovršitev veslaškega stadiona v Belgradu 200.000 Din, 3. podpora raznim gasilnim, strelskim, sportnim in sličnim društvom 450.000 Din, 4. podpora društvom za ureditev sportnega terena, zgradb in drugih objektov 250.000 Din, 5. podpora sokolskim župam radi udeležbe na pokrajinskem sokolskem zletu, ki bo na Vidovdan 1933 v Ljubljani, 250.000 Din, 6. podpora sportnim zvebam v državi 800.000 Din.

Zopet alere v ministrstvu za gozdove in rudnike

Belgrad, 13. dec. 1. Že več dni se po belgradskih uglednih družbah šušlja o večjih aferah, ki so se pred kratkim zopet zgodile v ministrstvu za gozdove in rudnike, toplot ne v oddelku za gozdarstvo, pač pa v oddelku za rudarstvo. Omenjajo neko zadevo s celjsko cinkarno in nepravilno poslovanje v centralnem ravnanstvu rudarskih podjetij v Sarajevu. Ker je bila država zaradi poslovanja nekaterih uradnikov ministrstva za gozdove in rudnike oškodovana za večje zneske, je v zvezi s temi poverbami minister za gozdove in rudnike danes suspendiral v rudarskem oddelku ministrstva za gozdove in rudnike načelnika ing. Ranka Despića in ing. Ivo Veljkovića, v Sarajevu pa ravnatelja ravnateljstva centralnih rudarskih podjetij ing. Branka Jovanovića. O poteku preiskave, ki bo uvedena proti gorjani uradnikom, bomo še natančneje poročali.

Razveljavljena sodba

Belgrad, 13. dec. 1. Kasacijsko sodišče je razveljavilo sodbo, ki jo je izreklo niško sodišče nad policijskim agentom Protičem, ki je letos v silobranu ustrelil četniškega vojvodo Jovanovića-Luno. Okrožno sodišče v Nišu je bilo obsodilo Protiča na pet let robije.

Ljubljana, 13. dec. Pri pošti Moste pri Ljubljani je odprta telefonska služba.

Belgrad, 13. dec. 1. 17. 18. in 19. t. m. bo v Belgradu izredni kongres Zdrženja p. t. t. uslužbencev.

Velika železniška nesreča

Curih, 13. dec. tg. Danes popoldne se je pripetila blizu Luzerna v predoru Guetsch huda železniška nesreča, ko sta trčila skupaj dva vlaka. Do sedaj je znano, da je bilo ubitih 9 oseb, med njimi oba strojevodji in vlakovodja, 6 nadaljnjih oseb pa se pogrešajo, dočim so prepeljali v bolnišnico 19 hudo ranjenih. Imena mrtvih in ranjenih se do sedaj še niso mogla dognati. Brzovlak, ki pride ob 15.20 iz Curiha v Luzern, je najbrž prežil signal in je v predoru trčil skupaj z gothardskim osebnim vlakom, ki je s par minutami zamude odpeljal iz Luzerna. Curiški vlak je vozil z brzino 75 km, luzernski pa z brzino 50 km, tako da sta se obe električni lokomotive z vso silo zadržili druga v drugo in popolnoma razbili. Oba mrtva stroje-

vodji sta še popolnoma stisnjena na svojih stojščih. Popolnoma razbiti so tudi prvi vozovi za lokomotivama. Reševalna dela so v predoru zelo težka. Prve pomoči so nudili po 25 minutah vojski sanitetnega oddelka, ki so slučajno imeli vajo v bližini. Vagone bo treba ločiti ko: za kosom, da bo mogoče priti do mrtvih in ranjenih, tako da ves obseg nesreče še ni znan. Vsi zdravniki in gasilci Luzerna pomagajo pri reševanju. Kolodvor v Luzernu je zaprt in ukinjen ves železniški promet. Nesreča se je zgodila na progi, ki je dvotirna, vendar pa mora premagati promet petih železniških prog, med njimi važne mednarodne avseze v Italijo in Nemčijo.

Notranjopolitični položaj na Poljskem

Kmetska stranka krene na levo

Varšava, 13. dec. tg. Voditelj zedinjenih kmet-skih strank in večkratni ministrski predsednik Witos je objavil v listih opozicije članek, ki je močno presenetil politične kroge. Znano je namreč da je Witos spadal kot predsednik kmetske skupine »Piast« med konservativne politike in je vžival splošno glas »reakcionarca« ter se je kot tak tudi rad vezal z desničarskimi nacionalnimi demokrati. Odkar pa se je njegova skupina združila z dvema levičarskima skupinama »Wyzwolenie« in »Stro-nictwo Chlopskie« in tvori danes enoten kmetski blok v poljskem parlamentu, se zdi, da je tudi politični program kmetske stranke sprejel zelo radi-

kalne točke. Tako zahteva Witos v omenjenem članku v imenu poljskega kmeta, da se takoj razlastijo vsa veleposestva. Poljska politična javnost je s tem opozorjena, da se je tudi kmetska skupina naglana na levo in da bo v bodoče nastopala z radikalnimi zahtevami. Witos predlaga v imenu svoje stranke, da naj vsi poslanci položijo svoje mandate ter zapuste parlament ob enem s socialdemokrati, ki so s kmetom solidarni. V političnih krogih se živo vprašujejo, kakšne posledice bo izzval ta zadnji pomembni preokret v zedinjeni kmetski stranki v notranji politiki poljske republike.

Maček po španski revoluciji

Unamuno proti režimu nasilja

Paris, 13. dec. tg. »La Croix« poroča iz Madrida: Miguel Unamuno, eden izmed prvakov španske republike je držal v centrali španske republikanizma govor, ki je povzročil največjo pozornost v javnem mnenju. Govornik je v svojem govoru na najostrejši način kritiziral izjemni režim, ki ga mora Španija prenašati. Dokazoval, kako je liberalizem popolnoma propadel in kako je republika postala sama neka čudna potvorba onega republikanskega režima in one svobode, ki jih bi morala prinesiti v Španijo.

S posebnim poudarkom ogorčenja je obsodil izgon jezuitskega reda iz Španije, nadalje požiganje cerkva in samostanov, nizkotna in grda dejanja. Ta položaj je povzročil splošno nezadovoljnost po vsej Španiji in zato ni čuda, da so pri zadnjih volitvah v Kataloniji monarhisti pridobili nad 10.000 glasov več, kot pa pri volitvah 1931. V tem dejstvu vidim jaz, je vzklil Unamuno,

Slovenska gospodarska vprašanja

Hud položaj našega kmeta

Če voda v grlo teče, je to znamenje skrajne nevarnosti. Ko reveža na suho polegajo in mu voda odteče, je vsa težava minula.

Kadar pa potopljenca valovi zagrnejo in se je voda umirila, pomoči pa nikjer, je siromak gotovo zgubljen. V takem brezupnem stanju je danes naše kmetsko gospodarstvo. Kmet mora propasti, ker se nobejen zanj v resnici ne zmeni. Celemu narodu je bil doslej glavni stebel, vir življenja in moči. Če se ta osnovni stebel podere, mora celi narod propasti.

Ali ni to preveč črnogledo? Poglejte in pomislite!

Pred vojno so bile naše meje strogo zaprte proti Hrvaški, Ogrski in Bosni. Prav nobena živina ni smela od tam v naše kraje. Vprašal sem skušenega veterinarja, ki je več let služboval v onih krajih, zakaj so te naredbe tako stroge. — »To mora biti to je naša rešitev. Doli je kuga doma. Prasiče mladiče napodijo v gozd, da se sami predrejo. Če jih polovica pocepa, se mu je ostanek utrdil v hosti. Postavi jih v stajo, pita jih s koruzo, katere je tam vedno v izobilju. V pol leta pitanja nažene te kosti na 200 kg. Naš kmet tega ne more.« Meni ni šlo v glavo, da bi bila taka nevarnost, če veterinarji pregledajo transporte. Zdaj pa vidim, da je imel prav izkušeni mož.

Po vojski so te meje odprle. Kuge so se precej pojavile na najrazličnejših krajih. Na živinskem potnem listu je bil zabeležen pregled uradnega živinovozravnika, najgobji prasiči so vendar v enem tednu čimoli. Niti deseti del resničnih slučajev ni postal uradno znan. Če je kmet javil, je imel zapor in razne druge težave. Reveži so trpeli in molčali. Škoda je šla na milijone in milijone.

Pogovarjal sem se o tem z možem, ki je že več sto vagonov živine na Hrvaškem nakupil. Vprašal sem ga, zakaj se ne ustavi dovoz iz takih krajev, ki so v nevarnosti. V se 'anjih časih bi morala vlada varovati našega kmeta. — »Nič se ne bo zgodilo proti Karlovcu in Zagrebu. Še isti teden, ko so dokazali, da je prišla kuga pri ogle-danih prasičih v Ljubljani na dan, so pripeljali zopet iz Karlovca prasiče. Videl sem jih sam.«

Na Hrvaškem pa vsi skupaj držijo. Tam varujejo svoje ljudi do skrajnega. Tam je glavno opravilo pospeševati gospodarstvo in pomagati ljudem, da izvozijo in v denar spravijo svoje živali.

»In vendar kako so skrbni, da se kuga ne razširi. Vse semjone so prepepeljali, čevlje je treba na mitnici umivati, vsak transport v avtih čez Ljubljano na Gorenjsko je prepovedan. Tako se mora kuga ustaviti.«

Naše ljudi so udarili. Hrvati so grešili. Letina je bila slaba, krme primanjkuje, kmet mora prodati ali pa žival zaklati. In v tem času najstrožje naredbe! Ni za sol, ni za obleko, ni za obutev. Nepopisljivo pomankanje in revščina se širi pri najboljših ljudeh. Edino prasička ima prodati, pa zanjahlo uradnega »šmelca«. »Mi kuho pobijamo, mi največji dobrotniki in varuhi našega kmeta.« Ko bi lačni prasiček brez krme tako lahko čakal prodaje, kakor neljubi akt na uradni mizi rešitve, bi bilo lahko. Tako je pa hudo, naš kmet obupa, ker ne vidi nobene rešitve.

Neumljivo je, zakaj se v teh časih prepove prevoz zdravih prasičev čez Ljubljano v avtih. Odkod nevarnost okuženja? Kaj je res vsa Ljubljana polna samih kužnih bacilov?

Vse vladne naredbe so se pospešile lažji uvoz, zadele pa je naše reveže. Danes se na teden pripelje v Slovenijo 10—20 vagonov tujih prasičev, to je vrednost 1—2 milijonov dinarjev. Če damo denar za to, kar bi prav lahko doma dobili, kako bo narod gospodarsko obstal?

Stojimo pred važnim vprašanjem našega ljud-

stva. Ko so agrarne dežele produkcijo pomnožile, je bilo v nekaj letih toliko žita na razpolago, da ga niso mogli še za slabo ceno prodati. V Ameriki stane 1 tona pšenice malo več kakor 1 tona žagljane. V sled slabih cen so se vrgle te dežele na živinorejo in so odvisno žito pokrmlili živini. Tako je nastala nadprodukcija živine, ki je pritisкала povsod na cene. Danci, ki so bili dolgo časa zgled naprednega kmetijstva, so začeli sami trpeti, ker živine niso mogli prodati. Na Nemškem kmetje zdihujejo, ko prodajo živo težo po 13—14 Din našega denarja. Pri nas so na Hrvaškem in Banatu najboljše pokrajine za žito. Dobre zemlje ni treba gnojiti. Koruzni zob da pridelek, da ga kakor v egiptovskih rodovitnih letih komaj spravijo. Tam je lahko prasiče rediti in izpitati. Večji gospodarji imajo po več sto prasičev. Nemci v Slavoniji so dobili lepe nemške prasiče za plemo. Zdaj redijo prav lepe živali. Ti prasiči silijo zdaj na naše trge. Hrvaški prasiči imajo dosti špeha, pa slabo, črno meso. — Toda ti bogati kmetje imajo svoje zastopnike, ti poščejo velike trgovce, ki redno dobivajo vagono za vagoni tujih prasičev. — Pri veliki ponudbi mesarji malo bolje na cene pritisnejo, dobiček je večji, ljudje pa vseeno kupujejo, čeprav vedo, da je bilo meso domačih prasičev boljše. — Z grozo so pa zapazili mesarji, da je ljudem začelo denarja primanjkovati za nakup hrane, dolgovji rastejo, vsi zdihujejo: kriza, denarja ni, vse bo propadlo. Kako bo denar v deželi, ko ga brez potrebe tujcem štejejo? — Ne-verjetna je slepota naših ljudi. Ne vedo več, da bi naš kmet prav lahko zalagal vso Slovenijo z domačim boljšim mesom. Ko bi kmet denar dobil, bi trgovec prodal, država bi davke dobila, gospodarstvo bi prosperovalo. »Hat der Bauer Geld, so hat' die ganze Welt.« Po tej poti moramo priti do polne propasti. Trgovec bo propadel, obrtnik bo propadel, delavec ne bo zaslužil, ker kmet ne more kupiti.

Kako drugače delajo drugod? Koroški mesar K. je pravil, da bi tamošnji kmetje mesarje pobili, ko bi šli na tuje kupovati, če se doma dobi zadosti prasičev.

Avstrijska vlada je organizirala avtomobile, da vozijo prav iz cele države prasiče na Dunaj. Zato pa so dosegli tako čudovite uspehe. Domača prasičereja se je povzdignila za 1000 odstotkov.

Pri nas kmet propada. Reveži, ki se je trudil celo leto, delal po 18 ur na dan, zdaj pa ne more svojih prasičev niti za nizko ceno prodati.

Kakšne so danes te cene? Pred vojsko je stal 1 m modre tiskovine (kotenine) 40 v, 1 kg žive teže prasiča 1.20 K, torej 3 m za 1 kg. Danes se plačajo kmetu peršutniki po 6.50 Din, tiskovina stane 1 m 13 Din, torej za dobre pol metra tiskovine. Tako razmerje je v vseh drugih predmetih. Vsi kmeta razmerje, kmet je stebel naroda — on sam pa pada v grob. Pri tem naj še omenim, da so naravnost grozne dajatve za Ljubljano na mitnici in klavnini. Mesar mi je naračunal teh stroškov do 170 Din pri 1 prasiču. Ne vem, če je račun točen, dosti pa ne bo razlike. Če je še kaj pravih rodoljubov, ki res hočejo slovenski narod rešiti, je potrebno:

1. Ustaviti se mora precej vsak uvoz živine iz tujih krajev. Ta kuga daje za 'ostni povod za odločni nastop. Naše kmetsko ljudstvo je treba rešiti propada.

2. Če je za enkrat to nemogoče, se morajo vsi organizirati, da bomo kupovali le domače blago. Tuje meso naj tujcem prodajamo.

3. Naj se vse potrebno precej osnuje, da bo naš kmet svoje živali lahko in dobro prodal. — Ko bi danes prodal kmet lepe prasiče po 8 Din, je 56 vinarjev predvojne veljave, torej niti polovica.

Pomagajmo lačnim! Knezoškolov poziv vernim katoličanom

Ljubljana, 13. decembra.

Zadnja številka »Ljubljanskega škofijskega lista« prinaša ta-le oklice ljubljanskega knezoškofa dr. Gregorija Rožmana:

»Gospodem duhovnikom in vernikom o letošnji dobrodelni akciji.

Lansko leto sem Vam v pismu z dne 6. okt. (Škof. list 1931, str. 128 do 131) priporočil, da bi iz ljubezni do Boga in do bližnjega pomagali lačnim siromakom in brezposelnim. Skoraj v vseh župnijah ste z veliko vneto in prav krščanskim duhu organizirali pomoč najpotrebnejšim. Bog je to Vašo ljubezen gotovo bogate blagoslovil. Letošnja zima bo v marsikaterem oziru še hujša kakor lanske. Brezposelnost je še večja ko lani. Prihranki, ki so jih mnoge družine še imele, so se porabili. Ljudje pa, zlasti na kmetih, imajo manj denarja v rokah. Če pa je sila večja, mora biti naša ljubezen močnejša in pomoč izdatnejša. Ako ne moremo darovati denarja, pa pomagamo z živili — in kar damo, dajmo z ljubeznijo in radi, da bo po svojih revežih Gospod Bog sam prejel naše darove.

Obnovite zopet dobrodelne odbore po župnijah. Vsaka župnija in občina naj skuša svoje domače revne sama preskrbeti. Razine dobrodelne akcije naj delujejo sporazumno tako, da se podpore potrebam primerno razdelijo in se tako s skupnimi močmi olajša povsod in pri vseh najhujša beda. Na hvaležnost ne računajte. Ne delimo miloščine, ne izkazujemo dobrot zaradi tega, da bi hvaležnost in priznanje želi, ampak za to, da izpolnimo prvo in najglavnejšo zapoved Kristusovo, ki nam ukazuje ljubezen in da s tem dokažemo sebi in svetu, da smo res pravi učenci Jezusovi: »Po tem bodo

vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste imeli ljubezen med seboj« (Jan 13, 35).

Bog usmiljenja in dobrote naj vse, ki dajejo, in vse, ki prejemajo, blagoslovi in napolni z darovi svoje milosti, da bi stisko in bedo časa znali uporabiti v svojo večno srečo po nasvetu svetega Pavla: »Odkupujte čas, zakaj dnevi so hudi« (Ef 5, 16).

V Ljubljani, dne 15. novembra 1932.

† Gregorij, škof.

*

Naj bi besede našega nadpastirja padle na plodna tla in obrodile mnogo sadu za siromake v obliki izdatnih podpor vsem res potrebnim. Je pa pri tem treba iznova ugotoviti, kar smo vedno naglašali, krščanska Caritas naj bo organizirana povsod in naj deluje sistematično. Mnogo jih je, ki stanje brezposelnosti zlorabljajo. Zato krščanska Caritas je sedaj podpirala le res vredne siromake iz lastnega okoliša, kjer je mogoče pregled in nadzorovanje. Dobrodelna organizacija more le v svojem okolišu ugotoviti, kdo je res brezposeln in kdo delamržen. Ti delamržneži resnim in potrebnim brezposelnim siromakom največ škodujejo. Napačno pa je tudi, če posamezniki v krajih, kjer imajo že izpeljano in organizirano krščansko dobrodelnost, prosilce podpirajo kar sami. Pri tem pa ni nobene kontrole. To more izvršiti le organizirana akcija. Pred vsem je potrebno, da posamezne družine, ki darujejo, kupijo bloke in jih izročajo prosilcem. Ti pa potem bloke oddajajo pri organizaciji, katera jih podpira, če so potrebni in jih ima v evidenci.

Tudi krščanska ljubezen mora biti sistematično organizirana, če hočemo, da bo uspešna!

Slovenska naselbina v ameriškem Sheboyganu

Kakih 160 milj severno od Chicage, ob bajnem michiganskem jezeru, v državi Wisconsin, leži zelo lepo mesto, ki se imenuje Sheboygan. Ime tega mesta je nastalo po pripovedki tako-le: Pred več ko 100 leti so živela po teh pokrajinah indijanska plemena. Indijanci so bili bojevit in so se prodiranju belega plemena upirali. Ko je nekoč moralo vse moštvo na vojsko, so ostale v indijanskem taborišču doma same ženske. Neka žena je med tem porodila sina, katerih je imela pa že kakih pol ducata prej. Ko se je njen mož vračal na konju domov, ga je le-ta že pred hišo pozdravila z novorojenčkom kričoč: »She boy againe. Hotela je povedati, da je zopet fantek, dasi je povedala malo narobe. Odtodaj je ta kraj dobil to ime: »Sheboygan«.

Mesto leži ob ustju reke Sheboygan in šteje danes kakih 31.000 prebivalcev. V mestu je precej industrije. Izdelujejo stole, pohištvo, otroške igrače, razne stroje, čebelnje panje, rokavice, pletenine, emajlirano posodo in še več drugih predmetov. Delavske razmere so v tej krizi tudi slabe, ker obratujejo tovarne le malo ali nič.

Prvi slovenski naseljenci so dospeli v ta kraj krog leta 1888. Bili so to: Jože Starič in Johan Blečan, doma iz Trebnjega na Dolenjskem. Danes šteje naselbina nekaj okrog 2500 Slovencev. V naselbini je precej slovenskih trgovcev in obrtnikov.

Leta 1910 se je ustanovila v tej naselbini slovenska župnija sv. Cirila in Metoda. O tej slovenski župniji velja napisati par besedi. Malo je slovenskih župnij v Ameriki, ki bi tako hitro napredovale in se razvile v vodilne in odlične slovenske župnije v Ameriki, kakor se je baš ta mlada župnija, ki šteje komaj 22 let. Da, pred 22 leti je bil še prazen griček, na katerem danes stoji krasna slovenska cerkev sv. Cirila in Metoda, romanskega sloga, zidana iz krasnega rezanega kamna, poleg nje pa krasna slovenska osemrazredna farna šola. Danes je tu središče slovenskega življa, kamor se shajajo slovenski delavci ob nedeljah k službam božjim, popoldne na k društvenim sejam, prireditvam itd. Prazna je bila sheboyganska naselbina, dokler si niso Slovenci ustanovili tega svojega verskega in narodnega središča.

To veliko delo pa se ni izvršilo samo od sebe. Kakor se hiša ne dvigne od tal brez dobrega zidarja, tako tudi slovenske župnije ne rastejo same od sebe, posebno ne v Ameriki — v tujini. Bilo je leta 1910, ko je prišel takrat še mladi g. Jakob Černe, ki je bil istega leta posvečen v mašnika v St. Paul, Minnesota. Našel je v Sheboyganu številno maso brez pastirja in voditelja. Pijonirji naselbine so ga z največjim veseljem sprejeli in prosili, naj ostane med njimi in naj jih vodi. Gospod Černe je videl, da je potreben in je ostal med svojimi rojaki v Sheboyganu. Začel je delati in navdušil je

naselbino, da si je kmalu postavila eno najlepših slovenskih cerkva v državi Wisconsin. Par let pozneje je postal še osemrazredno slovensko farno šolo, kjer pridno delujejo slovenske šolske sestre sv. Frančiška iz Maribora. Kdor je bil v Sheboyganu leta 1909 in 1910, ta ve, kaj se je tamkaj storilo in doseglo od tedaj do sedaj. V tako kratkem času se ni razvila in razmahnila še nobena slovenska župnija. Sheboygan je v tem oziru izjema. To pa po zaslugi izredno energičnega in delavnega župnika g. Černe.

Veleč. g. Černe je eden izmed najbolj poznanih slovenskih gospodov v Ameriki. Leta 1914 je bil izvoljen v Milwaukee, Wisconsin, za duhovnega vodjo K. S. K. J. Bili so to pri Jednoti najbolj viharni časi, ko je šlo za verski obstoj Jednote. Društva so se upirala izpolnjevanju velikonočne verske dolžnosti in takrat je odločno nastopil g. Černe, takratni duhovni vodja K. S. K. J. Nastala je tožba, toda odločnost duhovnega vodje Černeta je zmaga la in dosegla, da je celo sodnija razsodila v prilog Jednotinih pravil glede izpolnjevanja verskih dolžnosti. Tisti časi bodo ostali za vedno zapisani v analih najstarejše slovenske katoliške Jednote v Ameriki. In veleč. g. Černe je tisti faktor, ki je rešil in ohranil verska načela pri Jednoti.

Leta 1924, ko je šlo med ameriškimi Slovenci za kapital slovenskega katoliškega tiska je zopet g. župnik Černe tisti, ki je prvi stopil v ospredje in sprejel mesto častnega predsednika pri tiskovni družbi Etnost, ki izdaja slovenski katol. dnevnik v Ameriki »Amerikanskega Slovenca«. Objavljal je krepke članke in navduševal narod za katoliški tisk. To dela še danes, kljub obilemu delu, ki ga ima na svoji župniji.

Marsikaj bi se še lahko zapisalo o tem vnetem slovenskem kulturnem delavcu v Ameriki. Toda bolj, kakor vsaka zapisana beseda na papirju govore njegova dela v njegovi lastni župniji. Prekrasna slovenska cerkev sv. Cirila in Metoda, krasna slovenska farna šola, na slovenskem griču v Sheboyganu, govorita tako glasno, našemu in vsemu tujemu svetu, da je bil tukaj izredno energičen delavec, ki je vse to postavil in spravil skupaj.

G. župnik Jakob Černe, je rodom z Dobrave pri Bledu. Prava gorenjska korenina in je sorodnik pokojnega slovenskega pesnika Franceta Prešerna.

Vrli slovenski naseljenci v Sheboyganu, kakor vrlomu župniku veleč. g. Černetu, iskrene čestitke na dosedanem uspehu. Naj Bog podpira in blagoslovlja še za naprej to uspešno slovensko delavnost!

*

Smrtna kosa med ameriškimi Slovenci. V Clevelandu, Ohio, je umrl te dni rojak Anton Antončič star 63 let, rodom iz vasi Vrha, fara Stari trg pri Ložu na Notranjskem. — V Barbetonu, Ohio, je

25 let župnik

Duhovni svetnik dr. Ivan Jančič — 25 let župnik v St. Petru v Savinjski dolini.

Sv. Peter v Savinjski dolini, decembra.

1. decembra 1907 je prevzel župnijo Sv. Petra v Savinjski dolini sedanji župnik g. duh. svetnik dr. Ivan Jančič. Vrgel se je takoj na delo in vseh 25 let povečal dobrobiti svoje župnije.

Veliko je storil g. doktor — tako ga namreč kličejo vsi farani — v teh 25 letih za svojo župnijo. Lahko rečemo, da se je vse njegovo delo sukalo le okrog cerkve. Vpeljal je v tem času v svoji župniji tri nove bratovščine. In cerkev?

L. 1913 jo je podaljšal in dal napraviti novo zakristijo, napravil nov altar, dal položiti nov tlak, v tem času so bile napravljene nove klopi, nabavil je nov, rezljan križev pot, vpeljal električno razsvetljavo, kupil hišo za cerkvenika, omeniti moramo, da je bila župnija sv. Petra v Savinjski dolini po svetovni vojni prva v lavantinski škofiji, ki je dobila nove zvonove. Pa še nekaj: ves vnet je za lepo cerkveno petje in je temu tudi posvetil ves svoj prosti čas, ter je menda ni danes podoželjske fare, kjer bi se glasilo tako ubrano cerkveno petje, kakor vprav v lepi savinjski šentpeterski župniji. Pa godbo na pihala je tudi ustanovil, sam nabavil instrumente in tudi prve godce sam izučil. Dovolj uspehov za to kratko dobo. Ves ponosen je na svoje ljudi, kadar govori, kako radi darujejo, če je treba kaj za cerkve.

Kako je g. doktor priljubljen med svojimi farani, je pokazala šentpeterska fara na predvečer njegovega jubileja. Sam je hotel in želel praznovati

umrla te dni rojakinja Alojzija Rozman, stara 27 let. V Ameriki zapušča tudi svoje starše, dva brata in dve sestri. — R. I. P.

25-letnico popolnoma na tihem, le nekaj gospodov je mislil povabiti, da bi se malo pogovorili, kakor se je sam izrazil, »kdo bo prej umrl«, pa so ga njegove ovčice prehiteli. Lepo pritrkavanje, pokanje topičev, slavoloki, godba, petje, pozdravni govori — z eno besedo — vsa fara je tekmovala, da na najboljši način proslavi ta lepi dan. Nobeno oko ni ostalo suho, ko se je g. doktor svojim faranom zahvalil za lep večer, poudarjajoč, da vse, kar se je v tem času zgodilo, je edina zasluga njegovih dobrih faranov, ki ga niso nikdar zapustili.

25 let dela in borbe. Marsikatera ura je bila grenka, pa vse se prestane. Gospod doktor bi bil lahko danes profesor ali pa kanonik, pa tega ni hotel, ker je želel vedno ostati navaden podoželjski župnik. Želimo g. doktorju prav iz srca, da bi mu dobri Bog naklonil še veliko let in da bi mogel dočakati med svojimi ovčicami še zlati jubilej.

Nezgode in poškodbe

Novo mesto, 9. dec.

Lozar Janko, žagar v Črnomlju je žagal deske na Doltarjevi žagi. Naenkrat ga je zagrabil jermen in mu na transmisiji štirikrat zlomil desno roko.

Mrak Jožef, 34-letni gozdni delavec iz Gaberja, je podiral v Radobi buke. Od nekega vrha se je odlomila veja ter mu padla na levo roko in hudo obtokla.

Hoje Bogomir, 28-letni gozdni delavec iz Rdečega katana pri Smuki, je podiral buke v hosti. Pri podiranju mu je padla bukev na desno nogo in mu jo zlomila.

Stangelj Stefan, 18-letni kmečki delavec iz Hrušice pri Stopičah je sekal kostanjevino. Pri tem mu je padlo kostanjevo deblo na levo nogo in jo v členu zlomilo.

Mrak Ivan, 13-letni pos. sin iz Artmanje vasi, je podil kragulja. Njegov sosed P. je videl, da fant podi kragulja in je ptiča hotel ustreliti. Pri tem pa je po nesreči zadel fanta v levo stegno in mu prizadel lahko poškodbo.

Bebar Franc, 36-letni rudar iz Loke pri Črnomlju, je v rudniku »Belokrajina« kopal premog. Pri tem se mu je vsula na noge debela plast premoga in mu zlomila nogo v bedru.

Vsi imenovani se zdravijo v bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji.

Kulturni obzornik

J. S. Bach: Božični oratorij

V naših skromnih glasbenih razmerah je brez dvoma vsak koncert v večjem obsegu »breden dogodek«, ki kljub večjim ali manjšim hibam zasluži vso pozornost in upoštevanje. In to še zlasti, ker so izvajatelji večinoma ljudje, ki pri tem ne iščejo nikake osebnosti, temveč jih vodi edinole idealna, požrtvovalna ljubezen do glasbe. Tako je bil tudi koncert železničarskega glasbenega društva »Sloga« z raznih vidikov upoštevanja vredna prireditev. Izvajali so v ponedeljek, 12. t. m. v veliki Unionski dvorani Bachov »Božični oratorij« v šestih delih za soli, zbor in orkester. Sodelovali so solisti: ga. Pavla Lovšćetova, ga. Cirila Škerlj Medvedova, g. Josip Gostič in g. Marjan Rus; mešani zbor »Sloga« in Slogin društveni orkester, po-množen s člani opernega orkestra; dirigiral je g. Herbert Svetel.

Johan Sebastian Bach zavzema v glasbeni zgodovini mesto, ki je nepresečno. Skoro nepojmljivo je, kako je en sam človek mogel ustvariti toliko in takih del. Kot neusahljiv vrelce je brez presledka pisal in ustvarjal in vse, kar je prišlo izpod njegovih rok, je bila čista umetnina. Široko obsežni velikonočni pasijoni, cerkvene kantate, mase, oratoriji, poleg tega pa nepregledna množina drugih skladb za orgle, klavir, violino itd. — vse to so njegove stvaritve. V stilu stoji Bach nekako osamljen genij, ki je med svojimi vrstniki pred dvesto

in toliko leti šel povsem svojo pot (Bachov stil). V nekakem realizmu je spajal absolutno, in temeljnih polifono glasbeno obliko z globoko idejo, usidrano v prepričevalni religioznosti. V skladbah z besedilom je najjasnejše, kako zajame v besedah izraženo idejo, misel in je v čudovitem doživljanju, precej prezirajoč posamezne besede, izrazil z glasbo, v skladni obliki. In to tako, da dobi glasba že sama v sebi popolno samostojno umetniško vrednost, katero pa beseda dvigne še višje. Božični oratorij spada med bisere njegovih del. Sestavljen je iz šestih kantat in je vsebinsko naslonjen na svetopisemske dogodke ob času Božjega rojstva. To dogajanje pa je potisnjeno popolnoma v ozadje. O njem le recitativno poroča Evangelist. Lirika zborov in solistov je najvažnejši sestavni del. Ta spada povsem v ospredje, v tem ko se udeležuje na velikem dogodku z raznimi razmišljanji, razlaganji in sočustvovanji, ki se izmenoma med kolektivno osebnostjo in posameznikom prepletajo okrog dogodka. Vse to je zajeto v tako čudoviti glasbi, da človeka povsem prevzame in je nepojmljivo, da se to in podobna Bachova dela tako redko izvajajo. Seveda pa je na drugi strani res, da izvajanje teh del zahteva tehnično silo izdelanega ansambla. In prav tukaj postane stvar problematična.

Občudovanja vredno je delo in trud, ki so ga imeli za izvedbo skladbe izvajalci. Kajti če pomislimo, da je zbor prav tako kot orkester še mlad in neizdelan, sestavljen razen nekaj izjem le iz nestrokovnjakov, ki sodelujejo le vsled svojega nagnjenja do petja in glasbe, je izvedba tako težkega, tri ure trajajočega dela zanje gotovo velik

uspeh. Toda kakor je razumljivo in za dirigenta pozitivno dejstvo, da je čutil tega Bachovega dela veličino in potrebo za njega izvedbo, tako vsakor malo neprevidno, da se ga je s tem ansamblom že sedaj lotil. S tem, če je sam prodril v te ogromne Bachove lepote, izvajajočega aparata ni mogel potegniti za seboj. Gotovo je namreč, da tehnične težave izvedbe presegajo zmogljivosti izvajalcev in je zato uspeh spodrsnil. Če preidemo pogreške izvajanja pa je treba opozoriti, da je tako delovanje nevzgojno. Kajti na eni strani se ruši s tem sodelujočim veselje do dela, na drugi pa so poslušalci, katerih okus za glasbeno fineso in subtilnost je že na gotovi višini in bi se moral še dvigati, s tem prizadeti. — Tudi solisti niso ravno najbolje rešili svojih nalog. Ga. Lovšćetova (sopran) je pač brezhibno odpela svoje speve, pa se je od Bachovega stila malce odmaknila. Go. Medvedova (alt) poznamo kot inteligentno pevko, ki je v podobnih slučajih že častno uspela, a se to pot ni mogla tako uveljaviti. G. Gostič (tenor) se je zahtevam najbolj približal. V svoji muzikalnosti je spontano občutil Bacha in je v prav za prav nehalne recitative prav tako, kot v arije položil veliko lepote. G. Rus (bas) pa je vsebinsko globlino dojel in podal občuteno, toda v pevski liniji stila ni dobro zaje.

Res težko je človeku, da tolikšnemu in v stremljenju vse hvale vrednemu delu spričo celotnega učinka ne more dati tistega mesta, ki ga zasluži. Upamo pa, da bo ob prihodnjem nastopu drugače. — Dvorana je bila polno zasedena in občinstvo je z aplavzom dalo delu zaslužno priznanje. V. U.

Cerkveni koncerti Glasbene Matice v Mariboru

Maribor, 12. decembra.

XXV. koncert pevskega zbora mariborske Glasbene Matice je bil povečan cerkveni glasbi. Spored koncerta je obsegal »Večno molitev« Gounoda, tri motete najznatnejših predstavnikov renesančne cerkvene glasbe Lassusa, Palestrine in našega Gallusa (Petelina), tri versnoslovenske duhovne pesmi iz XVI. stoletja, dva slovenska naprava Matije Kastelca v Hubadovi harmonizaciji in Verdijev »Te deum«. Vmes se Corellijev preludi iz 9. sonate za violino in orgle, »Adagio cantabile« Tartinija za violino in orgle, Andante iz Bachove sonate a-mol za violino in Schubertova »Molitev« za violino in orgle. Sodelovali so na koncertu pevski zbor Glasbene Matice, tenorist Avgust Živko, ravnatelj J. Trafenik (orgle) in prof. Ubald Vrabec (violina). Koncert je nastudiral in vodil prof. Vasilij Mirk. Kake enotne linije v sporedu ni, zbrani pa so bili zelo posrečeno nekateri biseri iz bogatega zaklada klasične dobe cerkvene glasbe. Poudarek je bil pred vsem v motetah v teh čudovitih tvorbah srednjeveške glasbe, ki jih je izoblikovala italijanska klasična šola XVI. stoletja v mojstrovine, pokazujoč, s kako malenkostnimi sredstvi in priprostostjo se lahko dosežejo največji učinki. Mojstra glasbe 16. stoletja Lasso in Palestrina sta si v svojih motetah zelo sorodna, dasi je pri Lassu izražena precej izrazito spojitev italijanskega in nizozemskega klasičnega stila, dočim je Palestrina povsod pristno italijanski. Do-

Beli zobje: Chlorodont

svetovno znana zobna pasta tuba Din. 8. — v okusni božični opremi skupno z 1 steklenico ustne vode in 1 zobno ščetko Din. 44. —

Ljubljanske vesti:

Prvi uspehi pomožne akcije

Ljubljana, 18. decembra.

Dvomičjevi topot niso imeli prav, vsaj po prvih uspehih sodeči, ne. Pomožna akcija za brezposelne v Sloveniji kaže dobre začetke. Zlasti slovensko delavstvo si daje s to pomožno akcijo najlepše spričo. Kakor nalašč dokazuje slovensko delavstvo prav v času najhujše krize najbolj zakrknjenim trdovratcem, da je, čeprav socialno in pravno izkoriščano, vendarle plemenito.

Sirokove organizacije dobivajo sedaj odgovore iz posameznih obratov in od podjetij. Delavstvo bi sicer imelo dovolj razlogov, da bi se opravičilo pomožni akciji: »Ne moremo plačati, ne moremo dati, moramo paziti tudi na teh Din 0,50, ki naj jih damo vsak teden sami za brezposelnost!« Javno mnenje, vsaj pošteno javno mnenje bi moralo delavstvu to opravičiti, medtem ko bi težko oporelo kakšnemu podjetju, ki v prid brezposelnim ne bi hotelo žrtvovati 1 Din na vsakega delavca v svojem obratu. V čast slovenskemu delavstvu moramo po-

vedati, da do sedaj še ni bilo obrata, v katerem ne bi delavstvo pristalo in s simpatijami pozdravilo teh odtegljajev. V nekaterih obratih se je delavstvo izrazilo celo, da je pripravljeno žrtvovati od svojih skromnih dohodkov nekoliko več. Treba pa je tudi vedeti, da je misel za ta način podpiranja brezposelnih izšla prav za prav iz vrst delavstva samega.

Tudi lasnišstva podjetij so poslala do sedaj same prireditelne odgovore.

Finančni efekt je pomožne akcije seveda ne bo takšen, tudi v najboljšem slučaju ne, da bi omogočil brezposelnemu delavstvu vsaj za silo popolno oskrbo čez čas krize, vendar pa upajmo, da bo vsaj tak, da bo številnim družinam nekoliko pomagano. Moralni uspeh sedanje pomožne akcije pa je v tem, ker se je vsa javnost kakor tudi podjetja in zaposleno delavstvo pričelo zavedati vse pretresljive važnosti vprašanja brezposelnosti. V tej zavesti, ki je prav za prav v est preskrbljene družbe, pa je dober znak, ki kaže k zboljanju in rešitvi iz stiske.

Pri pericah sta kradla

Ljubljana, 12. decembra.

Perice in tudi kunetje v Dobrunjah, na Bizo-viku in sploh tam okoli Stepanje vasi, so se od jeseni sem prav hudo pritoževali, kako jim izginjajo reči. Mokro perilo, živež, perutnina, nič ni bilo nenkrat več varno pred skrivnostni tatovi. Toda pred tednom dni je stražnik ustavil na Ambroževem trgu mladega fanta, ki je nesel težko košaro živeža v mesto. Bil je to Emil Omerza, ki je priznal, kakor smo poročali, da je vplnil nekeje v Dobrunjah in odnesel ta živež. Policija pa je Emila natučno izpraševala in izveleka iz njega marsikatero zanimivost. Emil je izdal svojega tovariša, znanega potepuha 20 letnega Ernesta Bi-schofa, doma iz Trsta, in tako je prišlo na dan vse njuno početje. Oba tatova sta pokazala tudi ko-zolec, kjer sta skrila več perila in nekaj mesa. Del ukradenega perila so res tam našli, meso pa je moral medtem že kdo snesti. Nekaj peric je tako dobilo perilo nazaj. Emil in Ernest pa sedaj čakata, kaj jima bo povedal gospod sodnik.

F I L M TRIGLAVSKE STRMINE

Do sedaj vse predstave razprodane
Predstave danes ob 4, 7, 9 uri
Rezervirajte pravočasno vstopnice
Telefon 2730

KINO DVOR

Kaj bo danes?

Drama: »Zločin in kazenski«. Red C.
Opera: »Manon«. Red sreda.
Union, zelena dvorana: III. glasbeni večer
Prosvetne zveze, posvečen Foersterju. Ob 20. uri.
Prosvetno društvo Trnovo, v društveni dvorani v Karunovi ul. 14. III. prosvetni večer. Predava g. prof. Janko Mlakar, o »Materhornu«. Ob 8. uri zvečer.
Kino Kodeljevo: Ob 8. Vohunstvo.
Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Mar-jin trg 5 in mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

● Brezposelnim božično podporo! Spored bo-žične akademije na korist brezposelnim v Ljubljani, ki jo priredita ljubljanski Rdeči križ in Državni konservatorij v ponedeljek, 19. decembra v ljubljanski drami, obsega operne prizore pod vodstvom gospe profesorice Cirile Škerlj-Medvedove in g. kapelnika doktorja Danila Svare ter dramske prizore pod vodstvom g. profesorja in gledališkega režiserja Osipa Sesta. Odrani go-jenci konservatorija bodo umetniško podajali pri-zor iz Smetanove opere »Prodana nevesta«, iz Masseneteve opere »Werther« in iz Flotowove opere »Marta« ter Moliereovo komedijo »Namišljeni bolnik«. Začetek ob 20. konec okoli 22.30. Vstopnice po globoko znižanih dramskih cenah se dobe v Matični knjigarni.

stojno se pridružuje obema velikanoma naš mo-ster Jacobus Gallus v svoji najizrazitejši moteli »Glejte kako umira pravičnik«, ki je obenem ena njegovih najlepših skladb. Že samo to globoko delo dokazuje, da je Gallusov sloves upravičen in da mu pri nas posvečamo vse premože pažnje. — Kako velik je bil vpliv navedenih klasikov na cerkveno glasbo vsega kasnejšega stoletja, so pri-kazale nazorno tri severnoslovanke duhovne pe-smi, ki so jih peli Poljaki in Čehi v XVI. in XVII. stoletju. — Oba napeva Matije Kastelca v harmonizaciji Hubada sta pravi odraz globoke in priproste vere našega ljudstva v XVII. stoletju in obenem dokaz visoke stopnje naše duhovne pe-smi, ki je našla v pobožni duši našega naroda globok odmev. — Gounodovo »Večerno pesem«, ki jo je zapel zbor uvodoma, bi bilo morda kazalo prineseti šele po godbenih točkah, ker bi bil manj občuten nagel prehod iz Gounodove romantike, v silno čisto, preprosto in silno poudarjeno glo-boko duhovnost klasičnih moštrov. Zaključil je pevski koncert Verdijev »Te deum«, močno delo iz zrele mojstrove dobe, ko je ustvarjal mojstrovine, kakor »Requiem«. Vsa dela so bila temeljito in z razumevanjem nastudirana. Najčimkoveje s bile podane motete, zlasti Gallusova. Zbor se je tu vse življal v preprosti in notranjo globino del-teh jih zapel z velikim občutkom. Vso svojo silo pa je pokazal zbor v Verdiju. Zlasti močnost moških glasov je tu presenetila. Do izraza je prišel tudi priznani solist Živko, Dirigent Vasilij Mirk je zopet pokazal fino umevanje za vse one fine, ki nabraja vsako delo lepo in dojemljivo. Poudariti a je treba še posebej njegovo prizadevanje za na-ravnost vzorno izgovarjavo, ki odlikuje Matičin zbor. Posebej moramo omeniti tudi skladno in »rtuozno poudarjeno spremljavo na orglah našega mojstra Trafenika, ki je obenem s priznanim violi-nistom prof. Vrabcem podal nekaj samostojnih točk za orgle in violino. Corellijeva 9. sonata, iz katere sta igrala preludij, kaže značilno mešanico cerkvene in komorne sonate, ki se je koncem XVII. stoletja pričela izoblikovati ter je našla v lstranu Gius. Tartiniju svojo velikega mojstra »Adagio cantabile« tega mojstra je težka skladba, zlasti za violinista. Schubertova »Molitva« je pol-na melodike in lepih motivov ter je bila podana zelo čustveno. Prof. Vrabec je pokazal še v Bachovi a-mol sonati, da je virtuozen violinist. — Koncert se je vršil v franciskanski cerkvi ob veli-kem zanimanju občinstva. I. G.

ZIMSKE SUKNJE

in vsa druga oblačila v največji izbiri
J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova 12

● Anton Foersterjev glasbeni večer priredi Prosvetna zveza drevi ob 8 v zeleni dvorani ho-tela Union. Uvodno predavanje ima prof. dr. An-ton Dolinar, kateri bo podal kratke življenjepis in pregled Foersterjevega »metnostnega udeleževanja«. V počasno in podprete predavateljevih besedi bo služil koncert gđ. Jadvice Pozenelov, ki bo proizvajala na klavirju »Zagorsko« in »Po-jezeru«. Slovenski vokalni kvintet pa zapoje »Na-pitnica, Razbija čaša, Povejte v planine. Spak, Milica in Večerni Aves«. Vse povsod se očita da Slovenci premalo poznamo domače skladatelje in da le preveč radi segamo po tujem blagu. Zato pač moramo biti hvaležni onim prirateljem, ki nudijo za tako nizko ceno vpogled in spoznavanje tega kar je zraslo na glasbenem polju na domačih tleh. Občinstvo pa naj z obilnim obiskom pokaže, da zna ceniti domače skladatelje in njihova dela. Vstopnina rezervirani sedeži 5 Din, običajni 3 Din, stojišča 2 Din. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 5.

● Zima in sport je naslov IX. prosvetnemu večeru, ki bo 16. decembra v verandni dvorani hotela Union. Na sporedu je skioptično predavanje g. prof. Marjana Dobovška, absolventa visoke šole za telesno vzgojo v Berlinu. Na to predavanje opozarjamo zlasti ljubitelje belega sporta in pri-jatelje narave in gora.

● Mestna občina ljubljanska bo na rojstni dan Nj. Vel. našega kralja Aleksandra I. razobe-sila na svojih poslopih državne zastave. Vabim vse hišne posestnike in ostale občane, da razobe-sijo državne zastave. Župan in mestni načelnik: Dr. Dinko Puc, I. r.

● Narodni guslar Črnogorec Tamasije Vučić bo nastopil v petek zvečer ob 8 v opernem (ne dramskem) gledališču. Vstopnina je prostovoljna. V petek popoldne ob 5 pa bo pel in sviral akade-mikom na ljubljanski univerzi.

Oj vsepovsod najboljši glas
od Slamičevih gre klobas.
Mi pa napravimo ta »špik«
še danes gremo k njemu v vas.

● Društvo »Pravnik« namerava prirediti v letošnji sezoni več popularnih predavanj, ki bodo zanimala tudi širšo javnost. V današnji dobi je nebroj perečih vprašanj, katerih jasno razmotri-vanje je tudi zlasti s pravnega vidika nujno po-trebno. V to svrhu naj bi predavanja društva »Pravnika« nudila podlago za javno in svobodno diskuzijo. Kot uvod k tem predavanjem se vrši v sredo, dne 14. t. m., ob 21 predavanje gos-poda univerz. profesorja Evgena Spektor-skija: »O kodifikaciji ruskih zako-nov pred 100 leti« in sicer v salonu restavracije Slamič. Vabijo se vsi člani in prijatelji društva, da se tega predavanja, kakor tudi bodo-čih predavanj v čim višjem številu (tudi z rodbinskimi člani) udeležijo. — Odbor.

Vera Misita

je v soboto zvečer gostovala v ljubljanski operi, in sicer v glavni vlogi Abrahamove opere: »Viktorija in njen huzar«. Pevka je, kakor pisajo, bila prej članica zagrebške, sedaj pa je članica graške opere. Z Viktorijo je baje žela povsod nedeljeno priznanje, zato so jo povabili tudi k nam v goste.

Sprememba človeku dobro stori in že zato je omenjeno dejstvo šteti med pozitivne dogodke naše opere. Poleg tega pa je pevka res na odru prav simpatičen pojav in je tako v skladu z operetnimi zahtevami. Njena igra prepiča. Vendar, kot je ob tej priliki izgledalo, bolj s teatralnim piosom, dobro na učinek preračunanim, kot pa globokim notranjim doživljam. Seveda pa se pri vsem odra-za lep igralski talent in oderska kultura. Glas-bene kvalitete ne zaostajajo. Glasovni material sicer ni ravno močan, vendar izdelan. Glas prija zlasti v svoji mehokbi in intonacijski čistosti. Pa tudi vokalizacija je točna in jasna. — Ostala za-sedba je bila običajna. Igralci so se potrudili dati predstaviti primerno lice.

Občinstvo je pevko sprejelo z velikimi simpa-tijami in ji priskrbelo aplavdiralo. V. U.

Mentor

(Dijaški list št. 4-5.)

Prav za Miklavža je izšel zopet »Mentor« v dvojni številki za december in januar in razveselil vse one, ki so zaman čakali dobrega svetnika in vzklkali: »Miklavž je šel mimo mojih vrat — Miklavž me nima nič več radi!«

Pa jih le ima, ko jim je prinesel »Mentorja«, ob katerem doživijo nekaj prav prijetnih ur, ko bo-do listali po njem in ga prebirali.

Janko Mlakar, ki se je dijstvu s svojimi klasičnimi »Spomini« tako priljubil, nadaljuje v tem zvezku z velezabavnimi doživljaji »Erosa in Marea« in še »Po Prešernovih dopisjih«. Življenje višjegovimazijcev je tako sijajno podano, da bi za-man iskal kaj podobnega v našem slovstvu. Dr. Stanko Gogala je prispeval vzgojni članek »Nasprotniki«, v katerem posega v sportsko življenje in pokaže v njem one senčne strani, katere se mo-rajo izločiti, da bo sport res tudi vzgojno vplival. Narte Velikonja je napisal s svojstveno še-

● 21.000 prekoračen! Včeraj je prišel v ljubljansko bolnišnično bolnik, ki je dobil te-kočo številko 21.000 za letošnje leto. Lani je bilo vse leto sprejetih le nekaj malega čez 20.000 bolnikov v bolnišnico, letos pa že do sedaj, ko še ni konec leta, 21.000. Množitev pre-bivalstva pri nas seveda ne gre s tako hi-trostjo, pa tudi zdravstveno stanje prebival-stva se od lani ni v takem razmerju poslab-salo. Vzrok tako naglemu prirastku navala v bolnišnico je treba iskati drugje, zlasti če ne štejemo številnih bolnikov, ki so bili zaradi lažjih primerov bolezni odklonjeni. Glavni vzrok so pač boljše prometne zveze in pa tudi, da ljudje ne hodijo najprej v najbližje bolniš-nice, ki jih je v Sloveniji, razen v Ljubljani, tudi še nekaj. Ljudje bi se morali pač zatekati najprej v najbližje bolnišnice in le v primerih dejanske potrebe šele v Ljubljano.

● V mestni klavnic ljubljanski se bo v če-trtek in petek 15. in 16. t. m., vsakokrat ob 15 prodajalo na prosti stojnici prašičje meso po znat-no znižani ceni.

● Bož čnica bo v nedeljo. Mestni občini, ki včasih le pokaže nekoliko dobre volje, se je, kakor smo že poročali, posrečilo najti sredstva za letoš-njo božičnico. Božičnica bo v nedeljo popoldne, to je zadnjo nedeljo pred božičem, in sicer najbrž zopet v unionski dvorani. Povabljenih je okoli 300 otrok, katerim bodo razdeljena razna oblačila in obutev.

Velika božična prodaja

raznih ostankov in vsega manu-fakturnega blaga pri stalo nani trdiki

ANTON SCHUSTER - „Pri Tončku“
Ljubljana, Mestni trg 25

● Tri nesreče in en napad. Tri proti ena, to je skoraj stalno razmerje med ponesrečenci in poškodovanci, ki iščejo pomoči v ljubljanski bol-nišnici. Včeraj je bolnišnica sprejela res tri po-nesrečence in enega poškodovanca. Prvi trije so z dežele, zadnji pa iz Ljubljane. — 17 letni posest-nikov sin Avgust Grablovič iz Globovice pri Litiji je v domači vasi na česti padel in si zlomil desno nogo. — V tovarni »Sešir« v Školji Loki si je na krožni žagi obrezal prste leve roke 21 letni mizar Karel Jenko. — V trboveljskem rudniku je pri delu priletela težka gruda premoga v obraz 26 let-nemu rudarju Francu Knezu in ga resno ranila. — V Trnovem je predsočnim neznan moški na-padel 35 letnega mizarja Justa Kralja in ga ranil z nožem v desno roko.

NOBLESSE

nudi po znižanih cenah damsk- plašče
za gospode suknje in obleke po meri
PALACA VIKTORIA

● Ubožna učenka ljudske šole, nadarjena, prosí, da ji usmiljena oseba podari kak meter ko-tenine za izdelavo ročnih del, katere potem proda, da pomaga svoji materi preživljati s tem še dve-tero bratov in sestrice. denarja pa nima, da bi si sama kupila. Darila sprejema v ta resnično blagi namen uprava »Slovenca« pod »Nadarjena učen-ka« 10.

● Zopet nov roparski napad. Včeraj amo po-ročali o roparskem napadu na Mirju, danes pa imamo zopet neprijetno dolžnost, da poročamo o podobnem napadu, ki se je pripetil že prej, to je 8. t. m., na Ce'ovski cesti. Tega dne je šla ga. Julijana Odarjeva ob 6 zvečer domov. Blizu renize jo je napadel neznan moški, je prišel daviti za vrat in ji je odvzel torbico. V torbici je imela Odar-jeva srebrno uro, nekaj slik, robove, vse skupaj vredno okoli 450 Din. Napadalec je zbežal nato proti št. Vidu. Tudi ta primer je nov dokaz za našo večerajšjo trditve, da je javna varnost v obrobni delih mesta in ljubljanskega policijskega revirja nezadostna.

● Damske nogavice, volnene, volna svil-a, volna flor in otroške, trpežne ima trdka Miloš Karničnik, Stari trg 8.

● Pumpare, obleke, trenchcoat najceneje
A. Presker, Sv. Petra cesta 14

Naročajte »Slovenca!«

gavostjo sliko iz življenja prvošolke »Sonjice«, ki ima tri inštruktore, a izhaja najbolje v onih predmetih, v katerih dela kar po svoje. Dr. V. Bohinjec seznaja bravce s »Predorji«, o ka-terih prijetno govori z velikim strokovnim znanjem. Sestavek je tak, da ga ne bi smel prezreti nihče, ki ima opraviti z domovinoznanstvom. St. Pe-telin nadaljuje svoj spis o dijaški koroški legiji. V tej številki vidimo, kako so se dijaški legionari vživljali v kasarniško življenje in kako so prvič nastopili proti sovražniku — v Ljubljani, ko so na-padli bivšo nemško trdnjavo v Zvezdi... Joža Herfort nas pelje v naravo in nam kaže »Gozd-ne telovadce« — veverice, Fran Grafenauer nam »V zemlji kraljeviča Marka« pokaže Koroško v plebiscitnih dneh, ki so ga pripravili do tega, da je odšel na jug — v sloh h kraljeviču Markus. V sloh se ni prišel vidno ga in spremljamo šele iz Ljubljane do Belgrada in poslušamo njegove zemlepisne in zgoštvinske orise. Ecksteinov »Obik v karceru« bo to pot vzbudil še posebno zanimanje, ker se je Heinzerling že do dobra — kolikor se pač more tujec — pričel idrščiti, ki jo je sploščka bolj lomil. Da bi jo kdaj zmozel po-polnoma, seveda dvomimo! Pesi, ki so kar lepe, so prispevali Ivo Brnčić, Esen, Dugoš, Moimir Gorjanski, Ažmanov in Memor. V »Obzorniku« imamo poročilo o novih knjigah, v »Naših zapiski-h« poleg zemlepisnih zanimivosti še »Tri gro-bove« z oznako A. Funtkar, Fr. Milčinskega in Rada Murnika. Sledijo še zanke in uganke ter razpis nagrad za poverjenike, ki bi se posebno izkazali. Posamezne sestavke krasijo lepe slike. Tak je zadnji zvezek »Mentorja«. Komur ga ni Miklavž prinesel, naj bi ga dobil vsaj za božič. Stari, napravite z njim svojim srednjo ali meščan-sko šolo obiskujočim otrokom veselje! Pošljite na-ročnino — za dijaške 30 Din, za druge 40 Din — na naslov uprave, Miklošičeva cesta 5.

»Ohi'esa«

Mladostni spomini Indijanca. Spisal dr. Ch. E. Eastman. Poslovenil Pavel Holeček. Mohorjeva knjižnica, 52. Založila Družba sv. Mohorja v Celju, 1932.

Nekam neverno sem vzel v roke to indijansko povest, saj imam še v živem spominu napete in divje indijance, ki so samo razburjale duha in od prve do zadnje vrstice potvarjale življenje in du-

Domžale

Občinski proračun za l. 1933 predvideva Din 501.131 izdatkov in prav toliko dohodkov. Osební izdatki znašajo Din 53.310 ter so napram lani zvišani za Din 7850. Proračun za upravo, za razsvetlja-vo in škropljenje cest je znatno znižan, pač pa je povečana postavka za občinski ubožni sklad. Med dohodki je treba omeniti 50 odst. občinsko dokla-do na državne neposredne davke, trošarino in takse, kjer pa je taksa od vsakega psa Din 30 daleko previsoka. Sicer pa je malo verjetno, da bi pri postavkah, ki se v proračunu predvidevajo, osalo, temveč se bodo temeljito izpremenile, kakor so se tudi v tekočem letu, ko ni skoro nobena postavka ostala v mejah, ki jih je predvideval proračun za l. 1932. Pomniti pa je treba, da so se zastavke prekoračile najbolj v točkah, kjer bi se najmanj smelo in je bilo najmanj potrebno. Radovedni smo, kako je bilo možno zmanjšati postavke za javno razsvetljavo, ki že letos ni zadostna, ali pa za škropljenje cest, zlasti še, ker je verjetno, da bodo velik del predvidene vsote vzel popravlila škro-plilnega avtomobila, ki je bil že letos skrajno kta-vern pojav po ulicah. Ako se bodo hotele ceste vsaj za silo škropiti, bo treba vsoto znatno prekora-čiti. Proti proračunu je bil vložen na bansko upra-vo tehten in utemeljen ugovor, ki ga bo banska uprava brezdvoma upoštevala.

Težkoatletski propagandni prireditelj SK Bi-rije je prav dobro uspel in je tudi med Domžalci zlasti mladino, pridobila mnogo prijateljev tovrst-nega sporta. Izvajanje je bilo skozí iz skozí na lepi sportni vzhini in je gledalce prav zadovoljila. Bodisi rokoborec kakor tudi dvigalec uteži so bili deležni toplih simpatij in priznanja.

Kamnik

V znamenju alkohola. V Tunjski mlaki pri Kamniku so pri neki kmečki hiši klali prašiča. Ko so bile okusne klobase že gotove, sta gospodar in klavec, njegov svak, sedla k mizi in močevala tja do 21. zvečer pa pila priznano tunjsko slivov-ko, ki ima slabo lastnost, da prehitro požene kri v glavo. Tudi oba možaka sta iz mirnega pogovora prekmalu prešla v prerekanje radi neke malen-kosti. Klavec, ki je bil bolj razkurljiv narave, je pod vplivom zavžite pijače skočil v gospodarja, ga podri na tla in tolkel s pestjo po obrazu ter mu prizadeval več lažjih poškodb. Gospodar se je mo-ral zateči k zdravniku, za klavca pa se zanima sodišče.

Francoski krožek ima v četrtku ob 8 zvečer ustanovni občini zbor v dvorani gasilnega doma. G. lektor Lacroix bo imel ob tej priliki zanimivo skioptično predavanje o francoskih katedralah, katerega bodo pojasnjevale številne krasne slike. Vabimo vse prijatelje francoskega jezika k šte-vilni udeležbi.

Ptui

Gerečja vas in kmečki pevski zbor. K našemu tozadevemu poročilu dodajemo še sledeče: Orga-nizator teh vrlih fantov je sedaj v Dolnji Lendavi službojuči katehet na meščanski šoli, ki je pred 3 leti kaplanoval v Hajdini, g. Janko Vrbanjsek. Da pa je g. Kos ta zbor vzel v svojo večjo roko, je zasluga duh. svetnika p. Ladislava Hazemalija, ki je g. Vrbanjšku tega gospoda kot pevovodjo nasvetoval. Da se pa more društvo gibati in imeti pripravi prostor zato, je pa izključna zasluga g. Franca Sagadina, posestnika in gostilničarja v Gerečjavi, ki daje fantom prostor, luč in tudi svojo brezmejno gostoljubnost na razpolago. Za prvo silo so nekaj prepotrebni not in pesni do-bili od bogoslovcev v Mariboru, od mestnega or-ganista v Ptuj g. Frasa, največ pa je pevovodja Kos sam napisal. Nekaj pesmaric je podaril tudi g. župnik Skuhala in železniški uslužbenec Sagadin iz Maribora. To so vsi in edini njihovi pripo-močki, vse drugo pa njihova dobra volja, veselje in kakor trdi njihov pevovodja, dobra ušesa in njih lepi glasovi. Pred vsem pa, kar fantje samo-zavestno trdijo, — izredna organizatorična zmož-nost in požitvovalnost pevovodje g. Kosa.

Konice

Bolj blatno cesto bi težko kdo našel v konji-škem okraju kakor je cesta, ki vodi na konjško pokopališče. Človek se res boji, da bodo pogrebi z mrljem vred obšli v strašnem blatu, preden bodo dospeli k Sv. Ani. Prosimo merodajne čini-telje, da si blagovolijo ob priliki ogledati to ubo-gjo cesto, zlasti zjutraj, ko se je začela zimska bronza, in že iz pietete do rajnih popravijo njihovo zadnjo pot. Sicer bo treba uvesti aeroplanski prenos mrl-čev na naše pokopališče.

Dnevna kronika

Odprte oči tudi pri umivanju glave! To udobnost vam nudijo očala proti peni, ki obvarujejo oči pred vodo in peno. Sedaj ni več potrebno z zaprtimi očmi tipati po čistilnem sredstvu in po brisači. Tudi za otroke umivanje glave ne bo več muka. Očala proti peni so omot vsakega zavojčka »Črne glave«, kateremu je vedno priloženo tudi sredstvo »Haarglanze« za izpiranje. »Haarglanze« osveti lase in jim da naravni in lepi sijaj. 5

Koledar

Sreda, 14. decembra: Kvatre. Konrad Ol. Spidion (Dusan), opat.

Novi grobovi

† **Henrik Pfeifer**. Včeraj ob 9 dopoldne je v ljubljanski splošni bolnišnici mirno v Gospodu zaspal g. Henrik Pfeifer, deželni tajnik v pokolu. Blagi pokojnik je dolgo vrsto let služboval pri bivšem deželnem odboru v Ljubljani in je bil zlasti med starejšim uradničtvom dobro znan in priljubljen. Udeleževal se je tudi kot stenograf pri sejah deželne zbornice in tudi pozneje pri oblastni skupščini. Bil je izvrsten šahist in bi ga gotovo pritevali med prve svetovne šahovske mojstre, če bi se bil posvetil izključno tej kraljevski igri. Znan je bil kot trener našega svetovnega šahovskega mojstra dr. ing. Milana Vidmarja. Sodeloval je tudi pri »Slovencu« v šahovski rubriki. Pokojni Pfeifer je bil značajan in simpatičen mož ter izredno zabaven družabnik, poln duhovitega humorja. Zelo ga bodo pogrešali poleg njegove žalujče rodbine tudi njegovi številni prijatelji. Na zadnji zemeljski poti ga bomo spremlili v četrtki ob 4 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Naj počiva v miru blagi mož! Žalujči rodbini naše globoko sožalje!

† **V Gorici** je v starosti 62 let umrla g. Marija Bratuž roj. Simčič. Njen rajni mož Franc Bratuž je bil uslužben v katoliških tiskovnih podjetjih, kjer je bil vzor vestnega in zvestega sodelavca. Vzgojila sta številno družino, 4 sinove in hčerko Anico, katerega pa je kot poročena Sardoč pred svojo materjo odšla za očetom v večnost. Sin Karlo je v jugoslovanski armadi kapetan, Joško, Lejce in Franci pa živijo v Gorici. Vsem bodi na tem mestu izrečeno naše globoko sožalje! Blagi pokojniki pa naj sredi večna luč!

† **Na Golniku** je včeraj po dolgem trpljenju mirno v Gospodu zasopala gospa Marica Bajt roj. Filipič, soproga g. Josipa Bajta, geometra v Krškem. Zmorne ostanki blage pokojnice bodo prepeljali v četrtki z Golnika na pokopališče Sv. Križa v Ljubljani, in jih ob 3 popoldne pokopali. Blag ji vsemu! Žalujčim naše iskreno sožalje!

† **V Ljubljani** je umrl postrežek Jože Podbrežar, rodom iz Zg. Tuhinja, službo pa je upravljal v Ljubljani nad 30 let. Bil je postrežljiv, marljiv, človek kot ga je treba iskati, delavec kot jih je težko najti. Kot postrežek je bil znan vsem ljubljancem, tovariši z vsemi postrežki in je zato njegova smrt velika izguba za organizacijo postrežkov. Naj v miru počiva!

Osebnosti

— **Dr. P. Regalat Čebulj**, bivši provincijal slovenske frančiškanske provincije v Ljubljani, je poklican v Rim na penitencijarija v lateranski baziliki. Po božiču bo odšel v večno mesto.

— **Novi rudarski inženjeri**. V ponedeljek, 12. t. m., so na ljubljanski univerzi diplomirali za inženjerje rudarstva sledeči gg. Černač Ernest iz Ljubljane, Peklar Dolfe z Jesenic, Pirč Stane iz Soderice, Preželj Vinko iz Novega mesta. Častitamo!

Ostale vesti

— **Samo en dan imamo še do 15. decembra**, v katerem času mora biti plačana naročnina na »Slovenca«? Kdor 15. decembra ne bo imel plačanega tudi decembra, se ne bo mogel udeležiti nagradnega tečaja. Na plačila po 15. decembru se ne bomo mogli ozirati. To velja tudi za vse redne naročnike dnevnih izdaj, ki prejemaajo list pri podružnicah ali se jim dostavlja na dom. Torej pozor tudi naročniki pri naših podružnicah!

— **Proslava Frana S. Finžgarja** v Zagrebu. V petek, dne 16. t. m. bo ob osmih zvečer v velikem gledališču na trgu Kralja Aleksandra v Zagrebu svečana proslava 60-letnice našega književnika in pisatelja Frana Finžgarja z uprizoritvijo njegovega »Divjega lovca«. Predstava je bila namenjena že lansko leto in so jo morali odložiti na leto v sled bolezni vrhunske zagrebške drame ge. Vike Podgorske, katere kreira glavno vlogo Majda. Pokroviteljstvo nad to proslavo je prevzela Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu po svojem predsedniku dr. G. Manojloviću, častni odbor pa tvorijo sledeči gospodje: dr. Nikola Andrić, dr. Dragotin Domjanec, Ante Dukić, dr. Ivan Esih, Josip Horvat, K. Mesarić, dr. Ljuba Maraković, Vladimir Nazor in dr. Ranko Vinković. Režijo vodi g. režiser Hinko Nučič, a sodelujejo slovenski in hrvaški člani zagrebškega gledališča in sicer gospe Vika Podgorska, Vilhar, Lubejce, Radmanović, Kovačič, B. Nitić, Pavletova in gg. H. Nučič, M. Simenc, Tepavac, Grković, Lavrenčič, Prjatelj, Seljak, Hladil, Zorman, Tkanec, Grünhut, Gasić, Zibert, Jakelić, Pukšec. Pred predstavo govori o književnem delovanju našega slavljena g. dr. Ivan Esih. Pri tej priliki apeliramo na zagrebške Slovence, da se polnoštevilno udeležijo te proslave najboljšega poznavalca naše slovenske duše.

— **Sestanek slovenskih staršev** v Belgradu. Na državni praznik, 17. decembra t. l. ob 6 zvečer se bo vršil v cerkveni dvorani v Kronski ulici drugi sestanek belgradskih slovenskih staršev. Na sestanku bo podal odbor, ki je bil izvoljen na sestanku 27. m. m., poročilo o svojem dosedanjem delu in predložil načrt slovenske belgrajske organizacije »Krišćanske škole«. Sestanka naj se udeležijo tudi vsi drugi, ki se zavedajo, kako važnega pomena je zlasti v današnjem času krišćanska vzgoja naših otrok. Pokazimo, da smo prav vsi strnjeni o tem vprašanju!

— **Elektrifikacija krajskega okraja**. Na ozemlju krajskega okraja, ki obsega 102.199 A., se nahaja 93 elektrarn s 106 generatorji. Če upoštevamo, da je velik del tega okraja preprežen še z omrežjem Zavrčnice in omrežjem velenjske elektrarne, se z vso gotovostjo sme trditi, da je ta okraj med vsemi ostalimi v državi najbolj elektrificiran.

— **Železniške legitimacije za civilne in vojaške upokojence**, invalide in njih rodbine. Vsi upokojenci in njih rodbine, katerim so bile izstavljene železniške legitimacije leta 1928 in jim bo torej potekla petletna doba koncem tega leta, se vabijo, da jih vrnejo do 31. decembra 1932 finančni direktorji odskru za računovedstvo — pokojniški ročniki — v Ljubljani. Da se pa more izposlovati

pravočasno izstavitev novih železniških legitimacij pri direktorji državnih železnic, naj se prošnjam priloži slika, znesek 10 Din v gotovini in zadnji knjižni izpisek čekovne nakaznice. One železniške legitimacije pa, katerim koncem leta 1932 ne bo potekla še petletna veljavnostna doba, naj se predložijo za podaljšanje zgoraj omenjenemu uradu čimprej, najkasneje pa do 20. januarja 1933. Šele tekom leta 1933 vlozene prošnje za izstavitev novih železniških legitimacij se ne bodo predlagale direktorji državnih železnic posamezno, ampak le v posameznih partijah in največ dvakrat mesečno. Take zakasnele prošnje naj se torej vlagajo pravočasno in ne šele tik pred dnevom, ko se te legitimacije že rabijo. Pri tej priliki opozarjamo tudi vse upokojence in upokojenke, naj prejembo bivališč javijo vsaj do 10. vsakega meseca, ker se po tem terminu prične že odpošilati čekovne nakaznice podružnicam poštne hranilnice. Vsem morebitnim reklamacijam, vlogam in prošnjam v pokojniških zadevah naj se prilaga tudi zadnji knjižni izpisek čekovne nakaznice ali pa vsaj navede številka likvidacijskega lista, ker se na ta način omogoča hitreje in lažje poslovanje. Finančni direktor: dr. Valjavec.

Le pravilno ondulirana glava polepša obraz, zato se pri prvi priliki poručite v pravočasno česalno »Vesna«, lastni. Oleva Gorazd, Beehova ul. (Dunav).

— **Kaj se ti lahko pripeti, če padeš v apeno jama?** Pod tem naslovom smo dne 8. decembra na tem mestu priobčili poročilo iz Kamnika o dogodku, ki se je pripetil v večernih urah v Nevljah. Rečeno je bilo, da je neki delavec ob 21 zvečer v temi padel v apeno jama tik poto in nato v izbranih besedah na prav glasen način očital lastniku njegovo malomarnost, da ima tik poto nepokrito apeno jama. Iz hiše je prišel kmetič sin, 20letni Franc D., ki je s polenom udaril delavca in mu prizadel dve poškodbi na rami in na tilniku. Mišlilo smo, da so poškodbe lažjega značaja in da bo dogodek služil samo kot svarilo, naj posestniki pazijo, da imajo dobro zavarovane vodnike in jame, zlasti če so te blizu prometne vozne ceste. Franc D. je prihodnji dan prišel javit orožnikom, da je nekdo ponoči razgrajal okrog domače hiše in da ga je on »malo nabil«. Izkazalo se je, da je bil oni »razgrajal« delavec Jakob Klemenc, uslužben na lesnem skladišču pri Lenasiju v Kamniku. Orožniki so se zanimali, kakšne poškodbe je dobil Klemenc, ta pa je bil medtem že v bolnišnici. Dva dni po usodnem dogodku je taval okrog in tožil o velikih bolečinah na udarjenem mestu na tilniku. Zdravnik ga je takoj poslal v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima zlomljen tilnik in se čudili, da je sploh mogel ostati toliko časa pri življenju. Klemenc je poškodbam podlegel in so ga v terek pokopali. Priče zatrjujejo, da Klemenc ni tako hudo razgrajal, kakor opisuje Franc D., katerega so orožniki aretirali.

— **Služba organista na Dobrni**, ki je bila razpisana 3. in 4. decembra v »Slovencu«, se je odala sinu domačega cerkvenega ključarja Jožetu Božniku, ki je s prav dobrim uspehom dovršil orglarsko solo v Celju. To naj vzamejo na znanje vsi gg. organisti, ki so prosili za to službo in svoje prošnje vložili na župni urad Dobrna.

— **Pri boleznih srca in poapnenju žil**, nagnjenju h krvavenju v možganih ter napadom mrtvouda — zagotavlja naravna »Franz-Josef«-grenčica lahno odvajanje brez napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih žilic so dognala, da »Franz-Josef«-voda posebno starejšim ljudem zelo dobro služi. — »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Uradna brca**, županov sin je neke kradel grozdje. Lastnik se mu je za to zahvalil z brco v podhrbet. Drugi dan dobi lastnik grozdja uradno vabilo, naj se zgleda na občini. Seveda se je vabilu takoj odzval. Župan ga je prijazno sprejel. Odprl je vrata občinske pisarne, prišleca sunil v podhrbet in rekel: »Tako! Zdaj sva opravila«.

— **Roparski umor v Zagrebu**. Včeraj smo poročali o skrivnostni smrti garderobierja zagrebške kavarne Astoria Alojzija Požuna. Zadeva še ni pojasnjena, vendar pa vsi znaki kažejo, da gre za roparski umor. Umrl je stanoval pri Mariji Čeršnjavar v Kozarski ulici. Čeršnjavar je na policiji izjavila, da je bil rajni Požun premožen mož in da je še nedavno prodal svojo hišo v Trnju za 280.000 dinarjev. Po njenem mnenju je postal Požun žrtev roparskega umora. Tudi izjave drugih oseb potrjujejo to mnenje. Prijatelj rajnega Požuna Stefan Vrečko, ki je garderobier kavarne »Zagreb«, pripoveduje, da je Požuna zadnjič videl v petek zvečer. Pripovedoval mu je, da namerava v zagrebški okolici kupiti primerno posestov. Od Vrečke se je Požun v petek zvečer poslovil z besedami: »Sedaj moram iti spat, ker imam jutri (v soboto) važne opravke.« Ivan Crnković, ki je deloval s Požunom skupaj v garderobi »Astorie« je na policiji izjavil, da sta s Požunom pred kratkim prodala skupno posest na Trešnjevki, zakar ima je kupec dal dve vložni knjižici. Prve hrvaške štedionice, glaseči se na 56.000 Din in 51.000 Din. Knjižico, na katero je vloženih 56.000 Din je Crnković izročil Požunu s prošnjo, naj jo proda. Poslednjič sta bila oba skupaj v soboto okrog 7 zvečer. Ob tej priliki je Požun dejal, da že ima kupca za hranilno knjižico. Teh dveh hranilnih knjižic niso našli niti pri Požunu, niti v njegovem stanovanju. Oblasti se trudijo, da bi osvetlile to skrivnostno zadevo.

— **Predoslije**. V začetku šolskega leta sta bili po službeni potrebi predstavljene z naše šole od starih dve učni moči in sicer gđc. Prevčeva v Arčici pri Brežicah in gđc. Porentova v Rabu v južni Dalmaciji. Mesto teh dveh je bila na novo nastavljena samo ena gospa, ki je v par tednih pričakovala in tudi dobila dopust. Tako imata 1. in 3. razred že od začetka šolskega leta samo vsak drugi dan šolo; 2. in 4. razred pa sta pričela s polovničnim poukom par tednov pozneje. Otroci se še prav nič ne prilagojujejo nad tem. Imajo samo to željo, da bi imeli kar po cel teden šolo, potem pa cel teden počitnice. Pravijo, da bi si na ta način prihranili marsikako skrb.

— **Razburljiv beg kaznjence**. V Zagrebu so te dni prijeli nevernega vlomilca Zvonka Mačka. V ponedeljek so pripeljali Mačka pred preiskovalnega sodnika. Maček pa je izrazil ugodno priliko, udaril poleg sebe stojičega paznika in pobežnil. Kmalu je bil po stopnicah doli na cesti ter jo udaril čez Zrinjevec. Ljudje so ga videli bežati in nekateri so se spustili v tek za njim. Med prvimi zasledovalci je bilo več jetiških paznikov. Maček je dirjal iz ulice v ulico. Ko je skočil skozi zaprto okno neke hiše na dvorišče, se je tako ranil, da je prišel na dvorišče ves krvav. Medtem so ga zasledovalci dohiteli, prijeli in hitro zvezali. Moral je nazaj v ječo in se bo sedaj zagovarjal pred sodniki tudi zaradi poskušene »bege«.

— **Smučarski tečaj za začetnike** in napol izvežbane priredi letos na Jezerskem za božične počitnice g. Rud. Badjura. Tečaj se odprl dne 23. t. m. in bo trajal do 1. I. 1933. Za udeležence tečaja je določena izredna nizka pavšalna cena za dobo tečaja i. s. za 7 dni Din 400.—, za 8 dni Din 450. V tej svoti je upošteva: obilna, tečna hrana (zajtrk, kosilo, večerja, brez pi-jace), čedna postelj v zakurjeni sobi, električna luč in kurjava, pouk v tečaju ter vožnja z avtobusom iz Kranja na Jezersko in nazaj. Prijave za tečaj sprejema: Rud. Badjura, Ljubljana, Knaflijeva ul. 9 najkasneje do 23. t. m. — V lastnem interesu udeležencev tečaja je, da se do tega termina prijavijo, da ne bi trpel pouk v tečaju in da se preskrbi pravočasno še en pomožni vadiitelj, ako bi bilo nad 20 smučarskih novincev.

— **Urbanus: Knjiga o lepem vedenju**. Tretja zelo pomnožena in izpopolnjena izdaja, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1932. Str. 348. Cena 50 Din, vez. 64 Din (v celo platno). Lepo vedenje je igralo v človeški družbi že od nekdaj jako važno vlogo. Res je, da so današnji demokratični časi zavrgli že marsikake pretrane predpise, ki so jih smatrali nekoč za nedotakljive, toda premmogo jih je še, ki jih družba ne bo opustila nikdar, zato je samo po sebi umevno, da jih mora vsak poznati, če se noče izpostaviti v vsaki boljši družbi očitku nevedneža, nerode in neolikanca. Za nas Slovence je to vprašanje še prav posebno važno, saj izhajamo po veliki večini izpod kmetijskih streh in iz delavskih rodbine, kjer nismo imeli prilike prisvojiti si že od mladih nog vseh tistih oblik občevanja in kretanja, ki jih kulturna družba brezpogojno zahteva. Knjiga o lepem vedenju je potrebna kot vsakdanji kruh.

Ljutomer

»Sleherne« je pri prvi predstavi doživel uspeh, kot nobena druga prireditev. Dvorana Katoliškega doma je bila do zadnjega kotička razprodana in zasedena. Igralke in igralci so teške vloge »Sleherne« izvrstno rešili. Posebno je ugajal Slehernik

Mariborske vesti

Usoda „dravskih piratov“

Maribor, 13. decembra.

Tako dolgo so jadrali dravski pirati po Dravi, da so zajedali nazadnje pred mali senat okrožnega sodišča, ki jih je sodil danes za njihove piraške zasluge. V poletni vročini se je spravilo skupaj pet podjetnih, mladih Studenčanov, samih brezposelnih fantov, ki so imeli ves ljuhi dan čas broditi po Dravi ter v čolnu obiskovali kopališča od mesta pa gori do otoka. Po kopališčih so se pričele pojavljati tatvine. Sedaj je enemu izgnail kos obleke, potem zopet ura, denar itd. Pa tudi sadje ob reki in poljski pridelki so trpeli pred temi podjetnimi pirati. Delali so večkrat ob reki tudi dalje izlete do Ruš in Fale. Da ni bila potem pot nazaj predojša, so si »izposodili« čoln brez vednosti lastnika ter so ga potem lepo vnovčili v Mariboru. Se popre je pa ga seveda lepo prebravali, da ga lastnik ne bi prepoznal. Ta dravska nadioga je tvorila strah kopališč do sredi poletja, dokler jim policija ni prišla na sled.

□ **Za vzorom irskega naroda**. Irski narod svobodoljubljen in zavedno katoliški narod! Na teoštem impozantnem evharističnem kongresu v Dublinu je prišlo to dejstvo do najvidnejšega izraza. Iz Maribora se je udeležil tega kongresa korni vikar in škofijski aktuarij Janez Kokosinek, ki bo jutri v četrtke zvečer imel v dvorani Prosv. zveze zanimivo in s skoptičnimi slikami ponazorjeno predavanje o poteku kongresa. Pričetek ob 8 zvečer.

□ **Azil za tuberkulozne**. Veliko pozornost je vzbudila te dni v javnosti vest, da hoče Protituberkulozna liga v Mariboru zgraditi azil za tuberkulozne. Društvo hoče svoj človekoljubni načrt izvesti s pomočjo velike dobrodelne akcije, na katero sta pristali društvi hišnih posestnikov in »stanovskih« najemnikov. Kakor znano, bo Protituberkulozna liga pobirala od vsakega najemnika enodinarski prostovoljni mesečni prispevek, ki ga bodo prevzemali hišni gospodarji ob priliki pobiranja najemnine in seveda tudi sami prispevali k tej akciji. Tozadevne pole se bodo začele razdeljevati te dni in je z ozirom na človekoljubni namen stvari upati, da ne bo v Mariboru hišnega posestnika oz. hišnega upravitelja (hišnika), ki se nebi radevolje zavzel za čim lepši uspeh akcije. Pobiranje prispevkov se bo pričelo po novem letu. Lepa in plemenita naloga, ki si jo je nadela Protituberkulozna liga v Mariboru za svoje drugo desetletje, zasluži vsestransko podporo javnosti.

□ **Diplomiral je na ljubljanski tehnični fakulteti** za inženjerja elektrotehnične stroke Mariborčan g. Andrej Stek. Iskreno čestitamo!

□ **8 vlomilcev že imamo**. Številno grešnikov, ki so ograjali zadnje mesece mariborska stanovanja ter izvršili preko 10 vlomov, je res izredno. Dosedaj jih imajo že 8 za omrežjem hotela Graf,

Zadnja poročila:

Velike demonstracije v Italiji proti Jugoslaviji

Rim, 13. dec. tg. Na predvečer, preden bo Mussolini odgovarjal na interpelacije o dogodkih v Trogru, so bile velike demonstracije po vsej Italiji, posebno v vseuiliških mestih, tako v Milano, Trstu, Bologni, Firenzi, Neaplju in Bariju, kjer so demonstranti splezali na streho jugoslovanskega konzulata in razobesili italijanske zastave. V pokopanih urah so prišli demonstranti tudi v okolico jugoslovanskega poslanštva v Rimu. Večinoma so bili študenti. Nosili so drogeve z napis: »Doli z Jugoslavijo!« Policijska straža je je v prvem času mogla ubraniti napade, pozneje pa je bilo potrebno klicati močno policijsko pomoč, tako

Burna nočna seja v Parizu

Pariz, 13. dec. ob 11 zvečer, tg. Debata v francoski poslanski zbornici traja še vedno dalje. Položaj se za Herriota se ni prav nič zboljšal, dasi je že sedaj skoro gotovo, da bo večina nastopila proti Herriotovi tezi. Proti njegovemu predlogu so prijavljeni še trije glavni glavni protigovorniki, poslanci Nogaro, Marin in Chevain, doznava pa se, da je razpoloženje tako, da bo nočna seja trajala še zelo dolgo.

ASPIRIN

TABLETE

pristne samo v originalnih zavojih

BAAYER

Dovojeno od Min. soc. pol. in nar. zdravija S. št. 15616 od 29. IX. 1932.

(Slavko Korošec). Gledalci so bili ganjeni do solz. Prosvetno društvo ponovi »Sleherne« na Stefanovo popoldne ob 3.

— **Osebnosti**. Vodja tukajšnje orožniške postaje g. poročnik Srečković je prestavljen na Krk. Njegove posle prevzema zopet g. vodnik Petek. Slaninjak, največja viničarska občina, dobi žandarmerijsko postajo, ki se naseli v prostorih, kjer je bilo dosedaj tajništvo Strokovne zveze viničarjev. To tajništvo pa se preseli v Ljutomer.

— **Knjige** za dolge zimse večere si lahko izposodiš v knjižnici Prosvetnega društva, ki je odprta vsako nedeljo predpoldne v Katoliškem domu. — Mohorjevo se prišle. Odnosi jih in obnovi šolanino za prihodnje leto.

dine poletja, dokler jim policija ni prišla na sled. Napravila je konec brezskrbnemu in veselemu življenju z arelacijo krivcev. Glavni vodja piraške družbe je bil neki Roman Salaba iz Studencev, katerega so na sodišču kar pridržali v preiskovalnem zaporu, dočim so ostale in sicer Maksi K., Filiberta K. in Franca N. izpustili do razprave. Danes so jih zopet poklicali na sodišče, da jim prikrpejo pravico. V obtožnici je navedenih cela vrsta pregreh, ki najbolj obremenjujejo Salabo. Obsojba se je glasila: Salaba Roman poktrugo leto strogega zapore, K. Maks 4 mesece in 7 dni strogega zapore, K. Filibert 2 meseca strogega zapore, 2 leti častne izgube, pogojno na dve leti, N. Franc 4 mesece strogega zapore, pogojno na tri leta. Proti petemu grešniku, ki ni prišel na razpravo, pa je bilo postopanje izločeno. Razprava se je obravnavala javno ter je vladalo zanjo dožaj zanimanja.

□ **Plašče krađejo**. Janku Rozmanu je bil ukraden v neki gostilni skoro nov plašč, zraven pa še rokavice in šal. Skupno mu je napravil tat 1800 Din škode.

□ **Rabite nageljne šopke**, kličite telefon št. 27-66. Vrtnarstvo Jemec, Maribor.

Celje

— **Osebnosti** iz gimnazije. Z ministrskim odlokom je imenovan za honorarnega veroučitelja na tukajšnji realni gimnaziji g. Rudolf Hanzelič, dosedaj prefekt v škofijskem dijaškem semenišču v Mariboru.

— **Izpuščen iz zapore**. Pred kratkim smo poročali, da je tukajšnja policija aretirala G. V., ker je bil osumljen, da je umoril in oropal urednika lista »Die Tirolerbauern Zeitung«. Omenjeni gospod je bil po zaslišanju izpuščen iz zaporov tukajšnjega okrožnega sodišča.

— **Zivljenja se je naveličala**. Včeraj okrog 9 zjutraj je bil poklican avto celjske rešilne postaje v Gaberju št. 14, ker se je 32 letna žena mizarskega mojstra A. J. hotela zastrupiti z ocetno kislino. Rešilni avto jo je prepeljal v tukajšnjo javno bolnišnico, kjer so ji izprali želodec in je baje že izven nevarnosti.

— **3000 parov** ženskih snežk najboljše svetovne znamke »Tretorn« po 48, 56 in 68 Din proda Trgovski dom Stermečki v Celju skupaj, ali pa posamezne pare.

da so nastopili tudi karabinjerji na konjih, ki se morali večkrat razganjati razburjene množice. Vse ceste, ki vodijo k jugoslovanskemu poslanstvu, so zaprli z močnimi kordoni, v katerih so stali stražniki in vojaki v treh do starih vrstah. Večkrat so demonstranti poskušali prodreti to močno stražo. Vsa štiri vrata palače Borghesi, v kateri je nastanjeno jugoslovansko poslanstvo, so bila zaprta. V tem času pa je priredilo jugoslovansko poslanstvo diplomatsko čajanko in so morali gostje s svojimi damami čakati do 20.30, da jim je policija z energičnimi odredbami preskrbela prosto pot za vrnitev.

Razoroževanje počasi napreduje

Zeneva, 13. dec. tg. Glavna komisija razorožitvene konference bo začela svoje delo zopet 31. januarja, kakor je to sklenilo predsedstvo konference danes dopoldne v zaupni seji pod predsedstvom Hendersona. Predsedstvo samo pa se bo zbralo v Zenevi že 23. januarja. Istega dne se bo začelo tudi zimsko zasedanje Sveta Zveze narodov. Glavna komisija bo jutri odobrila predlog predsedstva. Henderson bo pri tem podal tudi izjavo o konferenci petih velesil in o dogovoru z dne 11. t. m.

Gibraltarski predor

V London so dospeli zastopniki španske »Družbe Gibraltarskega predora« s predsednikom Aleksandrom Leroyem na čelu. Hočejo namreč po naročilu španske vlade obnoviti in ugodno rešiti davno sproženo vprašanje o predoru pod Gibraltarskim prelivom. Načrt ima velik praktičen pomen, pred vsem seveda za Angleže. Predor bo skrajšal potovanje London-Capstadt na sedem dni, dočim traja zdaj 18 dni. Svetovni denarni zavodi v londonskem Cityju so že davno podpisali za zgradbo predora potrebnih 10 milijonov funtov šterlingov. Delo se bo lahko pričelo takoj, kakor hitro bo dala britska vlada potrebno dovoljenje. A vsi angleški vojni ministri so doslej stalno odklanjali načrt »radi varnosti imperij«, dasi so bili med njimi pristaši sicer nasprotnih strank. Prihod španske delegacije v London je pač tiho znamenje, da je postala Anglija manj nezaupna do republike kakor poprej do monar-

hije. Dnevniki zatrjujejo, da bomo v doglednem času doživeli pričetek razsežnih del. A četudi bodo premagani politični pomisleki, bo še vedno pomenil predor trd oreh v tehničnem oziru. Gibraltarski preliv je dokaj globok (650 m) in ozek (15 km). Vsled tega ne smejo inženjerji pričeti s kopanjem predora na sami obali. Morali bodo vrtati 25–30 km daleč od obrežja. A to pomeni, da bo treba prevrtati velikansko skalo, na kateri stoji trdnjava Gibraltar. Razen tega pomeni veliko oviro močan podvodni tok iz Sredozemskega morja v ocean (dočim prevladuje na površini morja popolnoma nasprotna, iz oceana prihajajoča struja). Ta globinski tok je izredno močan. Vsled tega bodo morali inženjerji kopati predor globoko pod morskim dnom. To bo seveda močno zvišalo izdatke, a v nasprotnem slučaju bi vedno podirala struja podmorske hodnike in jih poplavlila, preden bi bil predor dograjen.

Aljehin potuje

Znani šahovski mojster, dr. Aljehin, ki prireja trenutno turnejo po Združenih ameriških državah, namerava kreniti v začetku prihodnjega leta na vzhod. Šahovski klub v Hongkongu je poklical Aljehina že dvakrat na javen boj. Pa tudi Sanghajci ga pričakujejo. Pozneje bo nastopil še v Singapuru, na Javi in Sumatri. Bržkone bo za tem krenil še v Avstralijo, Britansko Indijo in Egipet, odkoder se bo vrnil v Pariz, kjer stalno biva.

Za starši!

Mladi francoski raziskovalec radiuma, Joliot, s svojo ženo, roj. Curie. — Ta mlada zakonska dvojica stopa za gospejinimi roditelji, Petrom in Marijo Curie, ki sta odkrila radium. Ze zdaj se je posrečilo Joliotu in njegovi ženi, da sta odkrila bistvo takozvanih nevtronov.

Milijon mladih klatežev

Ameriški tisk, ki je še pred nekaj leti pisal dolge članke o ruskih mladih brezdomcih, ki begajo po vaseh in mestih, poroča zdaj, da se je radi neznosne gospodarske krize ta pojav vnesel tudi v Združene ameriške države. Nekdanji policijski komisar v Washingtonu, brigadni general Grassford, je pred kratkim začel gibanje, ki bo to begajočo mladino, ki se brez smotra klati širom Amerike, spravilo v normalne razmere. General meni, da znaša skupno število teh mladih vagabundov na milijon, torej približno na sto dvajseti del prebivalstva Združenih ameriških držav. Gibanje gre predvsem za tem, da bi kongres odobril sredstva, ki bi se potem razdelila med posamezne države v vrho odgoje in varstva nesrečne mladine, ki ni kriva, da si mora iskati kruha.

Evropska opera v Tokiju

Ker ljubijo nekateri japonski krogi evropsko godbo, so sklenili, da prenese evropsko opero na japonska tla. Na ta način ne bodo tokijski ljubitelji evropske godbe navezani le na posamezna gostovanja iz Evrope.

Proti živalskim mučilecem.

Tajnik kluba za varstvo živali predaja nekemu članu angleškega parlamenta peticijo, kjer zahteva, da se postavi strog zakon proti mučilem živali. To peticijo je podpisalo nad 300.000 ljudi. — Parlamentski služabniki z listinami, kjer je nad 300.000 podpisov.

Listi spreminjajo obraze

Berlinski dnevnik poroča o velikih spremembah pri Mossejevi založbi. »Berliner Tagblatt«, največji nemški levičarski list, je moral spremeniti politične smernice. Glavni urednik Theodor Wolf je odstopil in ga bo nadomestil eden izmed urednikov »Germanijer«, glasila centra. Vlada je ponovno protestirala pri založniku radi posameznih člankov. Dnevnik je slej ko prej navezan na kredit državne banke. Vsled tega je založba rajši obrnila »Berliner Tagblatt« v drugo smer, da ne bi zašla v denarne nepravilnosti. Približno isto spremembo je doživela tudi dunajska stara »Neue Freie Presse«. List je kupila skupina nemških kapitalistov, ki je tesno zvezana s pruskimi »vladnimi baroni«. Veliko število pacifističnih in republikanskih sodržnikov dosedanje »N. Fr. Presse« je moralo zapustiti uredništvo. Med njimi je tudi znani avstrijski časnikar Ludvig Bauer.

Krvava polenta

Italijanski listi poročajo o zanimivem pojavu koruzne polente v nekaterih krajih Benečije: Ko jo namreč skuhamo, se pokažejo krvave lise in vonj po sesedeni krvi se razširja. Seveda je ta pojav vzbudil premnogo praznovanja: razne obdolžitve o zločinih, božje kazni itd.

Ker pa so se ti fenomeni že nekaj let pojavljali, so se obrnile okrajne sanitetne oblasti na profesorja kemije, Petra Spica, ki predava na univerzi v Padovi, naj pojasni ta čudovit pojav, ki ga doživljajo le nekatere pokrajine Benečije. Ko je imenovani profesor pregledal kos polente potom analize in mikroskopa, je izjavil, da moramo iskati vzroka tem rdečim lisam v »micrococcu prodigiosus«, ki je v koruzni moki. S tem so vsi strahovi in krivde prenehale.

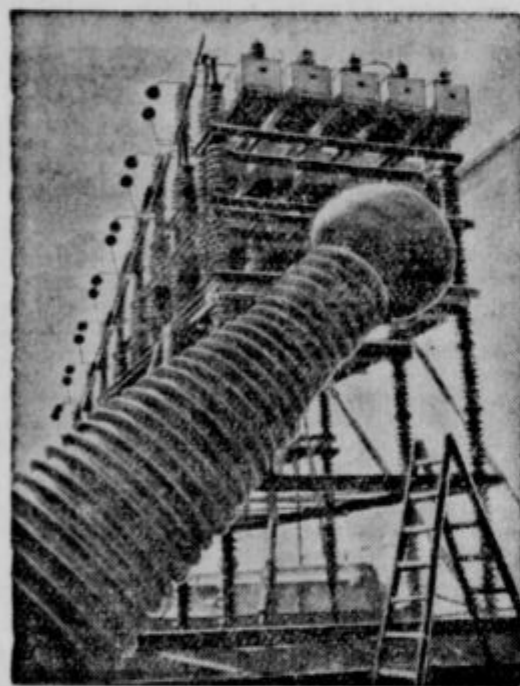
»Ali si Johnu poklonil poročno darilo?«
»Naravno! Kavin servis za 12 oseb. Pa ti?«
»Jaz pa čajno cedilce za 24 oseb...«

Proti petrolejskemu požaru. Magdeburški ravnatelj ognjegaštev, Stein, je izumil univerzalno črpalko, s katero se da pogasiti vsak petrolejski požar, ker ta črpalka odvzame petroleju potreben kisik. Slika: Požar, ki zajema 15 m v dolžino in 2 metra v širino, se da v hipu pogasiti.

Sam sebe ujel

Na Malti se je splazil ponoči tat v cerkev, da bi opleni pušice; pri tem pa je zaprl vrata za seboj, da bi neovirano opravljal svoje delo. Vlomilec namreč ni vedel, da imajo vrata varnostno ključavnico. Ko je pušice obral, se je hotel zopet tiho splaziti ven, toda ni šlo. Naslednje jutro so ga ukenili.

Orjaška sila.

Laboratorij nemških fizikov, Brascha in Langa, katerima se je posrečilo, da sta z orjaško silo 2,5 milijonov voltov »zdrobila« atome različnih elementov, kakor aluminija, litija in natrija.

Lorna Doone

Roman iz Exmoora

101

»Bodite pametni, Rut,« sem ji prigovarjal, držeč krepko njeno roko. »Moram to storiti, sicer vam preide strup v kri. Ali neki mislite, da delam to iz šale?«

Ko je spoznala svojo zmoto, je živo zardela in se mi nato brez upiranja izročila. Izsesaval sem ji rano toliko časa, da sem ji popolnoma odstranil škodljivo snov. Ko sem vprav dokončal svojo prvo pomoč, je prihitel ranocelnik.

»Aha, že vidim, za kaj gre,« je vzkliknil, »povedali so mi, da jo je konj vgriznil. Silno nevarno; rano je treba takoj izžgati. Napravite ogenj in razbelite železo.«

Toliko, da ni uboga Rut od strahu ponovno padla v nezavest. »Nikar, gospod zdravnik,« sem dejal, »ni vam treba izžigati rane, njena roka je prenežna za to in jaz sem ji že izsesal strup. Pogledajte, kako čista in hladna je rana.«

»Res, nič več me ni treba tukaj,« je vzkliknil učen gospod. »Kakor vidim, ste v zelo dobrih rokah, dušica, pa se vam bo rana kmalu scelila. Devajste ji na rano hladne obkladke kruha in vode in jih po trikrat na uro menjavajte. Jutri se zopet oglašim, zdaj me čakajo pri kartanju.« Pri teh besedah je že izginil za vrati.

Kmalu nato se je stric Ruben vrnil domov. Sprevidel sem, da je še jezen name, ker je po moji krivdi prišlo do srditega spora med Simonom Karfaxom in onimi rudarji, ki so tako nečloveško ravnali z njegovo hčerko. Rut mu je povedala, kar se ji je bilo pripetilo, in je s solzami v očeh izjavljala, da mora biti svojemu nečaku do smrti hvaležna, ker jo je rešil. To je starca na mah omeh-

čalo in je postal zelo prijazen do mene. Svojo vnukinjo je ljubil kakor nikogar na svetu.

Nato sem pričel pripovedovati Rut o Ankinu novomodni opremljeni in sem prešel polagoma na lastne zadeve in na Lorno. »Najbrž je ne bom nikoli več videl,« sem dejal prisiljeno hladnokrvno, »in jo bom moral pozabiti; previsoka je zame.«

»Tako ne smete govoriti,« je dejala Rut s proč obrnjenim pogledom. »Pošteno, pogumno srce je več vredno ko čast in bogastvo. Gospodična vas ne bi bila vredna, ako bi se dala z bleskom in sijajem od vas odvrniti.«

»Govorite naprej, draga Rut, svetujte mi, kaj mi je storiti.«

Zdaj ni več povešala oči, temveč mi je pogledala naravnost v obraz: »Storiti morate, kar mora storiti vsak moški, ki želi osvojiti dekleta. Ako vam ne more poslati nobenega znaka ljubezni ali pa priti k vam, jo morate vsiljivo iskati ter dokazati, da je niste pozabili. Potem vam bo gotovo zopet naklonjena in se vam izkazala prijazno.«

Zdaj je pričela Rut tožiti, da jo rana silno peče, naročila mi je pozdraviti mojo mater in Lizko, na kar si je zaželela počitka.

Prihitela je strežnica in bolnica ji je brez zavesti padla v naročje.

Domov sem moral hoditi peš, kajti Break je bil tako pretepen, da se ga nisem upal jahati. Ujesc mi je ponudil svojega konja, toda ta je bil prešlab in me ni mogel nositi. Potemtakem sem pustil Breaka učeči skrbi in se v mesečini napotil peš preko barja domov.

Mati me je beše pričakovala. Ko sem bil zopet pri nji in sem zagledal v njenih laseh sive nitke, se mi je inako storilo in sem ji vse »pustil. Zopet sva si bila prijatelja, kakor da se ni

bilo med nama nič pripetilo.

Potem smo pospravili žetev pod streho. Žito je dobro obrodilo in lahko smo odplačali desetino. Pretekla huda zima, strah pred slabo letino in naše tarnanje, vse to je precej dvignilo ceno pridelku in tako se nam je delo pošteno izplačalo.

Enainpetdeseto poglavje.

Homatije zaradi kraljevske krone.

Vsa nasa oseščina se je silno čudila, da nas Dooni že zdavnaj niso iznova napadli ter nas pokončali. Prepuščeni smo jim bili na milost in nemilost, kajti Sticklesu je bilo ukazano odriniti s svojimi močmi proti jugu; samo narednik Bloxham je ostal s tremi močmi pri nas, da nas bi varoval. Narednik je sestavljal tedenski poročila in jih pošiljal v London kadar je le mogel dobiti kakega sla. Lizika mu je pri pisanju pomagala in mu tako lepo popravljala sestavke, da bi jih sam minister lahko brez spolkovanja čital. Mati ni rada videla, da se tako pogosto muči pri vojakih, toda vkljub temu je bila ponosna, da bo sam kralj — kakor je menila — čital rokopise njenega otroka. Zadeva je imela za nas tudi svoje dobre posledice, kajti narednik nas je na višjih mestih pogosto omenjal kot dobre in zveste državljane. To nam je bilo pozneje v velik prid, ko so nas obdoližili, da smo dajali zatočišče pobeglim upornikom.

Dooni so se medtem pridno pripravljali za obrambo proti novemu napadu, kajti vedeli so, da njih odpor proti kraljevskim četam ne bo ostal nezakazan, kakor hitro bodo oblastva zanj zvedela. In v resnici je bilo že izdano povelje, da je treba zločinske izobčene za vsako ceno prijati ter jih izročiti sodišču. Medtem je pa iznenada umrl kralj Karel II., pa je v vsej državi nastala zmeda in zmešnjava.

Smučanje v dvorani.

Londonski prijatelji smučanja so prišli na zanimivo zamisel. Okolica Londona ne nudi nikake možnosti, da bi se razvil smučarski šport, ker je sneg tam le redek gost. Zatorej so postavili v neki plesni dvorani umetno gorovje in ga posuli z umetnim snegom. Stene so poslikane s pokrajinami in tako se lahko brez ozira na vreme in terenske ugodnosti vadijo v smučanju.

Sprva so se mi zdele govorice o kraljevi smrti malo verjetne, zato sem neki dan osedlal konja in se napotil v Porlock, da bi zvedel, kaj je na stvari. Tam so mi žalostno novico od vseh strani potrjevali. Vse mesto je bilo pokonci, kajti meščani so bili v skrbeh, kaj bo prinesla prihodnost. Več ko gotovo je bilo, da bodo izbruhili v državi nemiri. Tudi mi smo bili upravičeno v strahu, kajti v svojih gospodarskih poslopih smo imeli velike zaloge sena in poljskih pridelkov. Posebno mati je bila od strahu vsa iz sebe, kajti vsevpriek se je govorilo zgolj o uporih, umorih in požarih. Priznati moram, da je bilo tudi v našem okraju dovolj nezadovoljstva, kajti nasilja Doonov so dajala slab zgled sosedom in so jim bila čisto kaj dobrodošli izgovor pri lastnih malopridnostih in pustolovščinah. Mene je pa bolj ko vse drugo vznemirjalo vprašanje, kaj bo posiljal z mojo Lorno.

Nekajkrat so nam prišle na uho novice, da je grofica Lorna postala neprijazna do nas. Po njenem odhodu nismo dobili nobenega sporočila od nje. Četudi tedaj še ni bilo pošte pri nas, vendarle nam bi mogla poslati kako obvestilo po plačanem glasniku ali po kakem vojsku, ki so se neprestano premikali sem ter tja. Od teh smo zvedeli samo to, da je grofica Lorna Dugal srečno dospela v London in da zbujata tam zaradi svoje lepote in bogastva vsesplošno zanimanje.

Kako osamelega in zapuščenega sem se čutil ono pomlad, kadar sem jezdaril po cvetoči pokrajini. Lani ob tem času je bila zemlja še zamrzla in je ležala pod debelo snežno odejo. Vse življenje je bilo videti kakor izumrlo. Letos je bilo pa vse v zelenju, lahne sapice so vele po planjavah in vse stvarstvo je dihlo sveži zrak in veselje. Mene pa vse to cvetje in zelenje ni zanimalo, ampak sem si želel nazaj lanske pomladi, ko sem še imel Lorno.

Seje zborničnih odsekov

Ljubljana, 13. decembra.

Danes so se vršile seje vseh odsekov Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Sejam so predsedovali načelniki odsekov, poročali pa so na njih tudi zbornični tajniki.

Dopolodne je zboroval obrtni odsek, na katerega dnevnem redu je bilo poleg naznanil predsedstva poslovno poročilo. Nadalje so razpravljali o organizaciji združenj po novem obrtnem redu, o obrtnopravnih vprašanjih in obrtniškem zavarovanju. Mnogo razprave je bilo o aktualnih davčnih vprašanjih obrtništva ter o pravilniku za gostilniške obrate. Podano je bilo poročilo o mojstrskih preizkušnjah in so bile spopolnjene izpraševalne komisije ter imenovani zbornični zastopniki v odbore obrtno-nadaljevalnih šol. Sledila je razprava o predlogih in resolucijah obrtniških organizacij in obrtniških zborov ter o zborničnem proračunu za leto 1933.

Obenem je bila seja trgovskega odseka Zbornice, kjer so tudi razpravljali o poslovnem poročilu in o proračunu za l. 1933. Podani so bili predlogi za izvršilne odredbe obrtnega zakona ter enotno ureditev administracije združenj trgovcev. Seveda so bila na razpravi tudi aktualna davčna

vprašanja. Nato so bile podane izjave k ovadbam zaradi kršitve zakona o pobirjanju nelojalne konkurence ter k prošnjam za sprejem v državljanstvo. Končno so bili imenovani zbornični zastopniki v šolske odbore trgovsko-nadaljevalnih šol ter odobreni tarifi.

Na seji industrijskega odseka je bilo podano poročilo o položaju industrije v drugi polovici tekočega leta. Zelo važno je vprašanje dobave premoga za železnice, pri katerih trpi naša rudarska industrija. O tem se bo razpravljalo tudi na plenarni seji. Za industrijo je važno tudi vprašanje trošarine na električni tok, ki še ni popolnoma zadovoljivo urejeno. Razprava je bila tudi o davčnih zadevah, proračunu Zbornice in povišanju prispevka za neugodno zavarovanje. Mnogo se je bavilo odsek z vprašanjem ureditve valutnega in deviznega prometa z inozemstvom.

Popoldne je zborovala uprava Zavoda za pospeševanje obrti, kjer je bilo podano poročilo o delu zavoda ter obračun za leto 1932. Odobren je bil tudi program prireditve in proračun za leto 1933. Razpravljali so tudi o izvetju zavoda ter o podpori obrtniškega strokovnega tiska. Končno so bile podeljene razne podpore.

Vrednostni papirji

Tudi danes so tečajni vojne škode narasli. Posebno se opaža pomanjkanje blaga pri agrarjih, katerih tečaj stalno narašča. Tudi dolarski papirji so bili nekoliko čvrstejši. Promet pa na zagrebški borzi zaradi negotovosti nadaljnjega razvoja tečajev ni bil znanen, znašal je samo: vojna škoda 800 kom. in 2000 dol. 7% Blerovega posojila. Nadalje je bilo zaključenih 20 kom. delnic Trboveljske.

Ljubljana. 7% inv. pos. 48-50, vojna škoda 230 den., 8% Bler. pos. 48 bl., 7% Bler. pos. 38 do 40, Ruše 125 den.

Zagreb. Denar: 7% inv. pos. 46-48, agrarji 29-34, vojna škoda 233-235 (234, 230), 12. 233 do 235 (232, 234), 2. 210-220, 6% begl. obv. 34.50 do 35.50, 8% Bler. pos. 43.50 bl., 7% Bler. pos. 39.50 do 40 (40), 7% pos. DHB 42-44, srečke Rdečega križa 20 bl., tobačne srečke 15 bl. - Delnice: Narodna banka 4300-4000, Priv. agr. banka 233 do 235, Guttman 80 bl., Našice 500 den., Sečerača Osijek 180 bl., Sečerača Bečkerak 650 den., Impex 50 den., Isis 20-35, Trboveljska 145-155 (145), 20 delnic, Dubrovačka 220 bl.

Belgrad. Narodna banka 4350-4470, Priv. agr. banka 234-236 (235, 231), 7% inv. pos. zaklj. 50.50, vojna škoda 233-234 (232, 231), 6% begl. obv. 35 do 35.50 (35.50, 35), 8% Bler. pos. 40.50 den., 7% Bler. pos. 38.30 (38), 7% pos. DHB 45-46 (46).

Dunaj. Don. sav. jadr. 62.30, Alpine 11.30, Trboveljska 18.41.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je za pšenico nadalje čvrst in so danes zahtevali: za pšenico 76 kg težko 157.50, 78 kg 160 in 79-80 kg težko 165. - Koruza in moka sta ostali v ceni neizpremenjeni.

Novi Sad. Pšenica: bč. okol. Novi Sad, Sombor 152-154, sbč. 153-155, gbč. 154-156, bč. potiska 156-158, bč. ladja Tisa 158-160, bč. ladja Begej 157-159, gbn. 150-152, jbn. 148-150, srem. 153 do 155, sbč. 78 kg 156-158. - Moka: bč., bn. Og. 250-265, št. 230-245. - Ostalo neizpremenjeno. - Promet: 53 vagonov.

Sombor. Pšenica: bč. okol. Sombor 150-152, gbč. 152-154, sbč. 150-152, slav. 148-150, bč. potiska 155-157, ban. 148-150, ban. Potisje 153 do 155. - Koruza: bč. 52-55, jbn. 54-56, bč. susena 63-65, bč. Donava, Tisa šlep 68-70. - Otrobi: bč. promptni 59-61. - Fižol: bč. uzančni 117.5-120. - Tendence za pšenico prijazna. - Ostalo nespremenjeno. - Promet: 45½ vagona.

Chicago. Pšenica: marec 48.25, maj 48.50, december 44.75. - Koruza: marec 27.375, maj 29.125. - Oves: marec 17.75, maj 18, december 15.50. - Rž: marec 34.50.

Winnipeg. Pšenica: december 43.50, maj 46.50, julij 47.625.

Živina

Dunajski prašičji sejum. (Poročilo tvrtke Edv. Saborski in Comp., Dunaj). - Pripeljanih je bilo 6055 pršutarjev in 4964 špeharjev, iz Jugoslavije 3042. Na kontumacnem trgu pa je bilo 282 pršutarjev in 3096 špeharjev. Cene: špeharji najboljši 1.80, I. 1.72-1.77, II. 1.65-1.70, kmetski 1.60 do 1.78, pršutarji 1.40-1.70, najboljši 1.85-1.90. Tendence: najboljši špeharji so se podražili za dva groša, ostali so obdržali neizpremenjene cene, pršutarji pa so trdno obdržali cene prejšnjega tedna.

Sport

POPRAVI.

V nedeljski sportni rubriki je tiskarski škrt povzročil precejšnjo napako. Iz Jadrana je napravljen ilirski in s tem temeljito izpremenjen ves smisel članka. Na obnem zboru plavalne Zveze je namreč proti verifikaciji državnega prvenstva protestiral Jadran. S tem protestom je hotel izsiliti, da bi Zveza razveljavila tekmovanje in odredila, da pripade pokal njemu. To bi se tudi gladko zgodilo, da ni vstal delegat enega slovenskih plavalnih klubov in izjavil, da je tudi Jadran na juniorskem prvenstvu nastopil s seniorskimi tekmovalci. Toda Jadran ni poslel na start svoje plavalce v dobri veri, da so juniorji, kakor je bil to slučaj pri Iliriji. Seveda po tem dejstvu se niso upali izglasovati, da pripade pokal Jadranu. Poleg tega so pa na zborovanju glasovali klubi, ki se sploh ne pečajo s plavalnim sportom in ki so pričeli delovati ravno za to zborovanje. Na čelu plavalne zveze je dr. Hadži, ki bi moral biti o vseh teh nepravilnostih gotovo poučen. Dr. Hadži je predsednik Plavalne zveze, sportnih zvez in pa Jugoslovenskega olimpijskega odbora. V nedeljski ilirski bi se moral stavek pravilno glasniti: Tiki predno je bilo izglasovano, da dobi pokal Jadran in ne Ilirija. Kajti Jadran je imel ambicije po Petrovičevem pokalu, katerega mu je Ilirija v poštenem boju odvzela. Vsi tisti pa, ki delajo na tem, da se slovenski plavalni sport uniči in blamira, bodo dobili od naših fantov samih primeren odgovor. Slovenski plavalni sport se bori pošteno, pošteno zmaga in zmaga dostojno proslavlja, ravno tako pa tudi poraze.

RAZNE SPORTNE VESTI.

V nedeljo so imeli v Zagrebu kar dve važni zborovanja. Olimpijski odbor je imel redno zborovanje. Odbor je ostal v glavnem nespremenjen. Eden od avstrijških atletov je obiskovalcem za udeležbo na prihodnji olimpijadi. Drugo zborovanje, združeno s tekmovanjem za državno prvenstvo so imeli naši tekačletci. Čeprav so pričakovali burno zborovanje, je vse poteklo v najlepšem redu. Državni prvak v rokoborbi je postal zagrebški Sparta, Sparta si je priborila 10. Croatia 13. Maraton iz Maribora 3 in Zrinjski 1 točko.

V Belgradu so tamonjski trije vodilni klubi sklenili na sodišču zamljivo pogodbo. BSK, Jugoslavija in BASK. so pred sodiščem napravili pogodbo, da ne bodo prevzemali igralcev eden od drugega. S tem hočejo zatreti vedno večje zahteve svojih igralcev. Udomačila se je namreč razvada, da dober igralec zahteva od vodstva kluba gotovo odškodnino, če je ne dobi, pa prestopi v drug konkurenčni klub. S to pogodbo bo pa konec seštev iz kluba v klub. Kdor bo pa prevzel člana enega izmed treh pogodbenikov v svoje članstvo, bo moral plašati 50.000 Din odškodnine. Ta pogodba je dobra, čeprav bo imela tudi slabe posledice. Dostikrat se selijo igralci iz enega kluba v drugega, kar smatrajo, da bodo imeli v novi okolici boljše priliko za svoje sportno umeštvovanje. Zato bo imela ta pogodba le polovičen smisel. Profesionalizem, ki bo slej ali prej zajel tudi naše klube, bo vprašanje prestopanja iz kluba v klub uredil bolj na zdravni podlagi.

Za redno zborovanje JNZ se vrše zadnje priprave. Oglasil se je celo Hajduk iz Splita, ki je izdelal svoj predlog o novem načinu iger za državno prvenstvo. Hajduk predlaga nacionalno ligo z osemimi klubi in sicer: BSK, Jugoslavija, Hašk, Concordia, Gradjanski, Slavija Sarajevo, Slavija Osijek in Hajduk. Vsi ostali klubi naj se razdele v teritorialne lige. Naša teritorialna liga bi obsegala Ljubljano, Celje, Maribor, Čakovec in Varaždin. Takih lig bi bilo šest. Dva iz teh šestih lig bi prišla potem v nacionalno ligo, zadnja dva pa pa izpadla. Kako si Hajduk zamišlja nacionalno ligo brez slovenskih klubov, ne vemo. Sicer so pa razni predlogi prav lepi. V njih se izraža želja nekaterih, ki se bo pa težko izpolnila. Novi Sad, Subotica in še marsikatera druga podzveza bi si zmal na zborovanju pridobiti upoštevovanje svojih klubov. Ljubljana, ki je bila po številu obiskovalcev liginih tekem lani na tretjem mestu, naj bi ne dala svojega zastopnika v državno prvenstvo.

Avstrijski nogometni Zvezji je celo FIFA izrekla zahvalo, za uspešen nastop v Londonu. Po vesteh, ki prihajajo sedaj iz Londona, sklepamo, da bodo zagovorniki »splendidi isolatione« svoje stališče, na katerem vztrajajo že desetletja, temeljito spremenili. Prvi, ki bodo sedaj vabljani v London, bodo Čehi in Madžari. Avstrijski nogometaši pa, ki so prispeli v ponedeljek na Dunaj, so bili deležni takega sprejema, kakor že dolgo nihče. Celo kronanih glav Dunaj ni sprejel tako prišerno. Saj je pa tudi 11 fantov napravilo svoji domovini neprecenljivo in boljše propagando, kakor vsi diplomati dosedaj.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 14. dec.: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas plošče, borza — 17.30 Otroški kotiček (ga. Gabrijelčičeva) — 18.00 Plošče 18.15 Fonetični polikuzi dr. F. Vebra — 19.00 Ruščina (dr. N. Preobrčankar) — 19.30 Literarna ura: Zbrani spisi Iv. Cankarja XIV. zvezek (prof. F. Vodnik) — 20.00 Anton Forsterjev večer — 21.15 Salonski kvintet — 22.00 Čas poročila, plošče.

Četrtek, 15. decembra: 12.15 Radio kvartet — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, Radio kvartet, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Italianščina (dr. St. Leben) — 19.00 Čuda in tajne življenja: O dvojčkih pri ljudeh in živalih (prof. Pengov) — 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. Kuret) — 20.00 Koncert ork. »Grafiške« — 21.00 Fantje na vasi — 21.30 Prenos iz kav. »Zvezda« — 22.15 Čas, poročila.

Drugi programi

Četrtek, 15. decembra:

Zagreb: 20.00 Koncertni večer, prenos iz Ljubljane, 22.10 Plesna glasba — Milano: 19.00 Peter koncert. 20.30 »Knez Igor«, opera. — Stuttgart: 19.30 Potpuri narodnih melodij, 20.00 Pestra ura, 21.00 Koncert. — Toulouse: 20.45 Simfonični koncert. — Belgrad: 19.00 Kabaretni program. 20.00 Prenos iz Ljubljane. — Rim: 17.30 Orkestralni koncert. 20.45 Pester koncert. — Beromünster: 20.50 Radio orkester. 21.40 Cerkevni koncert. — Langenberg: 20.00 Plesi in koračnice. 20.30 Violinski koncert. — Dunaj: 19.15 Koncert. 20.35 Komorna glasba. — Budapest: 19.45 Večerni koncert. 22.05 Plesna glasba, 23.00 Ciganska glasba. — Varšava: 20.00 Lahka glasba. 23.00 Ciganska glasba.

Naše dijaštvo

Akademski Marijina kongregacija pri oo. je zutila ima šestanec drevi ob ¾ na 8 kakor običajno. — Voditelj.

Poizvedovanje

Srebrna ovratna verižica je bila najdena. Dobi se v Kolodvorski ul. 3 na hodniku.

Hamlet v Tržiču

Tržič, 12. decembra.

Največji greh podeželskih odrov je, da se najraje spravijo na najtežje igre in jih akusajo podati v primerni obliki. Marsikateri pisatelj bi glasno protestiral, če bi vedel in videl, kaj se dela z njegovimi deli. Ko se je po Tržiču razvedelo, da bodo člani dramatičnega odseka »Krekove mladine« v Tržiču igrali na odru v »Našem domu« Shakespearovega »Hamleta«, je marsikdo podvomil o uspehu in dostavil, naj ne sramote velikega avtorja. Pogumni igralci so pa stisnili pesti in Hamleta pripravili. Za nedeljo 11. t. m. je bila napovedana predstava. Kakšno zanimanje je vladalo med občinstvom, kaže dejstvo, da je bila dvorana že dva dni prej razprodana.

Priroz je sledil prizoru — spremembe so bile izvršene kar ob odprtem odru; na novo napejane slepilne luči so jemale gledalcem pogled na oder — in ob koncu so si igralci lahko rekli: Shakespeare nismo delali sramote. Brezhibno seveda ni bilo, a posamezne pogreške so se izgubile v celoti, ki je bila podana visoko nad povprečnostjo. Če upoštevamo, da so bili na odru razen par izjem samo delavci iz naših tovarov in delavnic, moramo prirediteljem pač čestitati. Ne mislim natevati vrlin in napak posameznih igralcev in igral, saj je vsak napravil, kar je mogel, a preiti ne smemo brezhibnega igranja g. Šmitka v naslovni vlogi, kateremu naj bo hvaležnost gledalcev in soigralcev plačilo za njegov trud.

Primerna scenarija je bila osredotočena v velikem grbu dvanajst kraljevine, ki je krasil ozadje kraljevega prestola.

Za nedeljo je napovedana ponovitev. Upamo, pa, da bodo igralci postregli tudi enkrat popoldne, da bo obisk omogočen tudi okoličanom.

LJUBLJANA. DIJASKA IN LJUDSKA KUHINJA vabi

na letni občni zbor

v sredo 28. decembra 1932 ob petih popoldne v posvetovalnici Jugoslovenske tiskarne.

Sporod:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo predsedstva.
3. Blagajniško poročilo.
4. Volitev tretjine odbora.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelnstvo.

Naznanila

Predavanje v verandni dvorani v Unionu bo v sredo 14. decembra ob osmih zvečer. Govoril bo g. dr. Fr. Stele o »Umetnosti v Ljubljani« in pojasnjeval svoje predavanje s skopičnimi slikami. Vstop brezplačen in prost vsakemu ljubitelju umetnosti.

Državni konservatorij v Ljubljani. Sporedne botne produkcije otvori zbor konservatoristov z državno himno Nato nastopijo gojenci: Raubar Milutin (klarinet), Fratrik Stefanija (sopelotje), Burger Kajetan (violina), Drmotina Anton (sopelotje), Hrašovec Silva (klavir), Korenčan Stefanija (sopelotje), Likovič Joža (sopelotje), Gallatia Reinhold (klavir), Laharnar Marija (sopelotje) in trio: Menardi Pija (klavir), Ornik Francka (violina), Jeraj Karola (čelo). Začetek bo točno ob pol 6 zvečer. Sporedi, ki so obenem vstopnice, se dobe po 2 Din v Matični knjižarni. Produkcija bo v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I.

O sobnih rastlinah, ki eveto pozimi, bo v okoliščini podružnice SVD nadaljeval svoje za vsakega ljubitelja cvetlic poučno predavanje ravnatelj mestnih nasadov g. Anton Lap drevi ob 19 v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Vstopnine ni.

Sadljarska podružnica na Viču ima v četrtek dne 15. t. m. ob 19 v risalnici osnovne šole na Viču svoje redno predavanje; predava g. Humek.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Sreda, 14. decembra: ZLOČIN IN KAZEN. Red C. Četrtek, 15. decembra, ob 15: ROKSI. Dijaska predstava po globoko znanih cenah. Izven. Petek, 16. decembra: Zaprt.

OPERA

Začetek ob 20

Sreda, 14. decembra: MANON. Red Sreda. Četrtek, 15. decembra: ZALJUBLJEN V TRI ORANŽE. Red B. Petek, 16. decembra: Nastop črnogorskega guslarja Atanasija Vučiča. Prostovoljni prispevki.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 14. decembra: Zaprt. Četrtek, 15. decembra ob 20: ZEMLJA SMEHLJA. JA. Red A. Znižane cene.

Fotomateriji!

Povečave Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi fotooddelek Jugoslov. tiskarne Ljubljana. Zahtevajte cenik!

Stani hvarski prošek

Vino za praznike (okrepčilo in rekonvalescente). Izbrano več let staro vino se priporoča vsaki hiši. Zaradi krize znižane cene: 16 Din liter, franko pošta Grablje ali železn. postaja Split-Metković. Po pošti pošljem sodček 15 l, po železnici 50 l in več. - Vse po povzetju. - Sode vzamem nazaj. Poskusite ta odlični prošek, pa se boste prepričali.

LOVRO TUDOR

vzorni vinogradnik

MALO GRABLJE, HVAR, DALMACIJA

J. MARCON

trgovec z ogljem in drvami v Trebnjem

naznanjam, da sem se za stalno preselil v Škofjo Loko

in želim, da ostanem s svojimi dobavitelji še nadalje v dobrih trgovskih zvezah kakor do sedaj.

Usnjate in trikot rokavice

od priproste do najfinejše izdelave, v vseh barvah, po solidnih cenah dobite v specialni trgovini modrecev in rokavice

Marija Sieber,

Uhrichova naslednica

Maribor, Glavni trg št. 14

Velika izbira nogavic, trikot hlač, trikot telovnikov itd.

Polenovka

sveže namočena se dobi dnevno kakor tudi vse specerijske potrebščine po nizkih dnevnih cenah v specerijski trgovini

SIRK nasl Skaza

Maribor, Glavni trg 14

Cenjena gospodinja

Uporabljajte tudi Vi z zaupanjem naše domače praške za pecivo znamke

ADRIA

saj jamčimo za najboljšo kakovost

Zavese, posteljna pregrinjala

namizne prte, prtiče itd. krasno vezene in po nizkih cenah dobite pri

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA (poleg hotela Strukeli)

Vezanje oprem za neveste monogrami, gumbnice, entlanje, ažuriranje in predtiskanje

Velika izbira predtiskanih ženskih ročnih del.

Česa ne smemo,

ako hočemo, da se dobro počutimo!

Ne smemo požirati slabo zgrizenih jedi, ne smemo prehitro in preveč jesti, ne smemo čutiti odvratnosti od jedi, imeti želodčnih bolečin, zgage in krčev, vzdigavanja in nadehe. Ako smo s prebavo in delovanjem čreves nezadovoljni, so nam dobro-

došle Fellerjeve „Elsa“-pilule, 6 škatljic Din 30—, 12 škatljic Din 50— z zavojnino in poštino pri lekarnarju Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elstrg 134, (Savska banovina).

Odobreno od Min. soc. pol. in nar. zdravja Sp. br. 509 od 24. III. 1932.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženski-
tovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali
oglas Din 10.—. Mali oglaš se plačuje takoj pri
naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se ra-
čuna enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po
Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov
treba priložiti znamko.

Božiček

s spremstvom

pride v soboto, dne 17. t. m. ob 4 in 5 k tt.

F. M. Schmitt, Ljubljana

Pred Škofijo 2 Lingarjeva 4

da nakupi daril za pridne in poredne.

Pridite!

Službe iščejo

Služkinja

s lepim večletnim spr-
čevalom iz ene službe,
večja meščanske kuhe,
čiščenja sob in perila,
zmožna vsega gospodin-
stva, želi premeniti služ-
bo. Ponudbe na upravo
»Slovenca« pod značko
»Poštena« št. 17.739. (a)

Stanovanja

Oddam

dve lepi opremljeni sobi
- solidnim gospodom. -
Metelkova ul. št. 13. (s)

Soba

opremljena se odda eni
ali dvema osebam. Po-
izve se v upr. »Slov.«
pod št. 17.732. (s)

Soba

v sredini mesta, s pro-
stim vhom, oddam tak-
oj uradniku. Naslov v
upr. »Sl.« pod št. 17.730.

Soba

opremljena, lepa, zračna,
poseben vhom itd., poleg
Evrope, se odda. Naslov
v upr. »Slovenca« pod
št. 17.740. (s)

Objave

Preklic!

Preklicujem vse žaljivke,
katere sem govorila čez
Jakomino Sever. — Ma-
rija Zato, Ljubljana, Po-
ljanska cesta 54. (o)

Preklic!

Preklicujem in obžalujem
vse žaljive besede, kate-
re sem govorila o gospi-
lini Franci Kozuh iz
Pevne, ter si ji zahvalju-
jem, da je odstopila od
tožbe. — Pevno nad Škof-
jo Loko, dne 4. decem-
bra 1932. Franciška Do-
lenec. (o)

Porestva

Buffet

odprt, podnevi in ponoči,
na dobrem kraju, se radi
odpotovanja takoj prod. —
Vprašati: Radičeva 13 -
Zagreb. (p)

Naprodaj:

Enonadstropna večstano-
vanjska hiša z vrtom med
Vožarsko in Zvonarsko
ulico. — Stavbne parcele
za hiše ob Dunajski in
Vilharjevi (carinski) cesti.
— Parcele za vile med
Dunajsko in Kobaridsko,
južno od Livarske ulice.
Pojasnila daje: Dir. Dji-
novski, Jadransko-podun.
banka, Ljubljana. (p)

Prodamo

Konfekcija — moda!
Najcenejši nakup. Anton
Presker, Sv. Petra cesta
št. 14. Ljubljana. (l)

Peči na žagovino
najboljšega sistema ter
solidno in trpežno izde-
lane, dobavljajo na 8 dnev-
no poskušajo R. Jakeli,
Slovenjgradec. (l)

Puhasto perje
15 Din kg, čohano 32 Din
kg, puh 140 Din kg, ter
volno in žimo

za modroce izredno po-
ceni prodaja: Šega, Wol-
fova 12 (dvorišče).

Štedilnike

raznih vrst: vrtnice, bal-
konske in stopniške
ograje, dima, vrata,
brzoparilnike, nudi po
najnižjih cenah ključ.
podjetje Ciril Podražaj,
lg pri Ljubljani.

Namizna jabolka

(kisa in sladka), najfine-
jših vrst, razpošilja v za-
bojih od 25 kg naprej —
Franc Leskovšek, trgo-
vec, Mozirje. (l)

Orehova jedra

brinje in fige nudi najce-
neje: Sever & Komp.,
Ljubljana, Gosposvetska
cesta 5. (l)

Čistokrvne

Pimot peteline, Rodeis-
land kokoši in peteline,
bele in blak kuncce ter
mlade mucke prod. Zi-
valca, Ljubljana, Sv. Pe-
tra cesta 60. (l)

Drsalke

o 90 Din dalje, in san-
ke kupite ugodno le pri
tvrdki F. Stupica, Zelez-
nina, Ljubljana, Gospo-
svetska cesta 1. (l)

Vino

lastni pridelek, izborne
kakovosti, prodaja liter
po 6 Din A. Sušnik, Ljub-
ljana, Zaloška c. (l)

Opalograf

se prod. Šmartinska 24,
II. nadst., Ljubljana. (l)

Obrt

Kašo

ješpreni, ajdovo moko
vedno svežo oddaja na debelo
veletrgovina
A. VOLK, LJUBLJANA
Realijska cesta 24.

Posteljne žične vloge
v lesenih ali železnih okvirjih, ter
zložljive železne postelje izdeluje
solidno točno po naročilu trdka

Pavel Strgulec
Ljubljana, Gosposvetska cest 112
Zahtevajte brezplačni ceniki

Božična darila

na izbiro pri
J. KARLO
Maribor
Trg Svobode 6

Telefon 2059

Premog
suha drva
Pogacnik, Bohoričeva
ulica 5

Nakup in prodaja
vrec ter jute

A. Grebenc
Dunajska 36

Modroce

otomane, divane, fotelje
in vse tapetniške izdelke
vam nudi najceneje
Ignacij Narobe
Ljubljana, Gosposvetska
cesta št. 16 (pri Levu)

Krušno

moko
in vse mlevske izdelke
vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg št. 32

posteljne mreže
s peresi, podložene in na-
vadne elastične izdelke
najceneje od 65 Din na-
prej po velikosti

Alotz Andlovic
Komenskega ul. 34
in Mestni trg 9
(poleg Skaberneta)
Sprejemajo se popravila.
Dostava brezplačna.

18. in 19. dec. prodaja antikvitel in umetnin iz lastne posesti

gotske mobilie, gotske skulpture; renesansa, barok, Louis XVI.
empire-mobilie, antične oljate slike, rez, meissenski in staro-
dunajski porcelan itd.
Ogled počeni s 14. decembrom od 9—12 in od 14—16 pop.
Maribor, Gosposka ulica št. 18, II. nadst.
hiša veletrgovine Martinz (vhod skozi pasajo).

Oglejte si izložbo trvdke

Ernest Zelenka v Mariboru

Ulica 10. oktobra št. 5

da vidite, kaj moderna sobna

arhitektura novega prinese.

Vse izdelave v lastni delavnici.

Razstava samo 3 dni!

Tudi provizija lastna
tapetniška delavnica.

Užaloščeni obveščamo, da je starosta slovenskih šahistov,
naš zaslužni ustanovitelj, bivši dolgoletni predsednik in častni
član Ljubljanskega šahovskega kluba, šahovski mojster, gospod

HENRIK PFEIFER

tajnik bivšega Deželnega odbora v pok.

danes umrl.

Blagemu pokojniku, ki si je z neumornim delom pridobil
največjih zaslug za razvoj in ugled po njem ustanovljenega ša-
hovskega kluba, bo v njegovih analih trajno zagotovljen hva-
ležen in časten spomin.

Ljubljana, dne 13. decembra 1932.

Predsedstvo ljubljanskega šahovskega kluba.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pre-
tužno vest, da je naš dobri, iskrenoljubljeni soprog, oče, brat, stric, svak in tast, gospod

HENRIK PFEIFER

deželni tajnik v pokoju

dne 13. t. m. ob 9 dopoldne po krajšem, težkem trpljenju, mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb nepozabnega bo v četrtek, dne 15. decembra 1932 ob 4 popoldne izpred
mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. decembra 1932.

Žalujoča soproga z otroci in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Vam vsem, ki ste jo poznali javljam v neizmerni bolesti pretresujočo vest, da je
danes po dolgem mukopolnem trpljenju, poklical Vsemogočni k sebi, v vse lepše živ-
jenje, preblando mi ženo, prezlato mamico, iskreno ljubljeno hčerko in sestro, gospo

Marico Bajt roj. Filipič

Zemski ostanki nepozabne, nikdar nadomestljive pokojnice, se prepeljejo iz Golnika
v četrtek, dne 15. decembra 1932 ob 3 popoldne na pokopališče k Sv. Križu v Ljub-
jano, kjer se polože k večnemu počitku.

Krško-Brežice-Ljubljana, dne 13. decembra 1932.

Josip Bajt, geometer v Krškem, s hčerkico Pužo
in ostalim sorodstvom.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo
jih prejeli povodom smrti našega nadvse ljubljenega
soproga, očeta, starega očeta, očma, brata in tasla,
gospoda

ing. ANTONA RUDEŽA

se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini v
Ribnici, predvsem g. dekanu Skubicu, č. duhovščini
v Dolenji vasi, Sodražici in Novi Štifti, gg. zdravni-
kom, zlasti še g. dr. Oražmu iz Ribnice, Sokolskemu
društvu v Ribnici, Gasilnemu društvu Ribnica in Slat-
nek, pevskemu zboru za prelepo žalno petje, Slov-
lovskemu društvu - podružnica Ribnica, gg. županom
Ribnice, Jurjovice, Sodražice, Sušja, Dane, Dolenje
vasi in Loškega potoka, nadalje zastopnikom oblasti,
Zveze industrijcev v Ljubljani, dr. Ivanu Lovrenčiču
za tolažilne poslovilne besede ob grobu, ki jih je
govoril v imenu ribniške doline, darovalcem vencev
in cvetja ter končno vsem prijateljem in znancem, ki
so dragega nam pokojnika v tako častnem številu
spremili na njegovi zadnji poti. Vsem in vsakemu
naša ponovna iskrena zahvala.

Ribnica, dne 14. decembra 1932.

Žalujoči ostali.

Denar

Vložne knjižice

kupite ali prodaste naj-
bolje pri Komanditni dru-
žbi M. Jankole, Ljublja-
na, Selenburgova ul. 6/II.
Telefon 30-52. (d)

15—20.000 Din

posojila iščem. Tudi knji-
žico. Ponudbe pod zn.
»Vknjižba na novo hišo«
na upr. »Slovenca« pod
št. 17.735. (d)

Kupimo

Drva

bukova, suha, hrastova
kupi več vagonov firma:
J. Kušlan, Kranj. (k)

Kupim sani

dvovprežne in štirisede-
žne, tapcirane, nove ali
rabljene, a dobro obra-
njene. Cenjene ponudbe
na upr. »Slovenca« pod
značko »Sani« št. 17.705.

Baker,

medenino, cink

kupuje najugodnejše Miro-
slav Kras, Zagreb, Saj-
mišna ulica. Telef. 66-49.

Srebrne krone

staro zlato in srebro ku-
puje RAFINERIJA DRA-
GIH KOVIN - Ljubljana,
Hirska ulica 36, vhod z
Vidovdanske ceste pri
gostilni Možina.